

DEEL II

KANEGEM

*“Wanneer we volkomen wakker en in evenwicht zijn,
zijn we het eindresultaat van alle sterke kanten in onze stamboom
en hebben we de zwakheden van de laatste zeven generaties overwonnen.
Zo openen we de bewustzijnspaden voor de volgende zeven generaties”*

(Jamie Sams, Indiaanse Wijsheid)

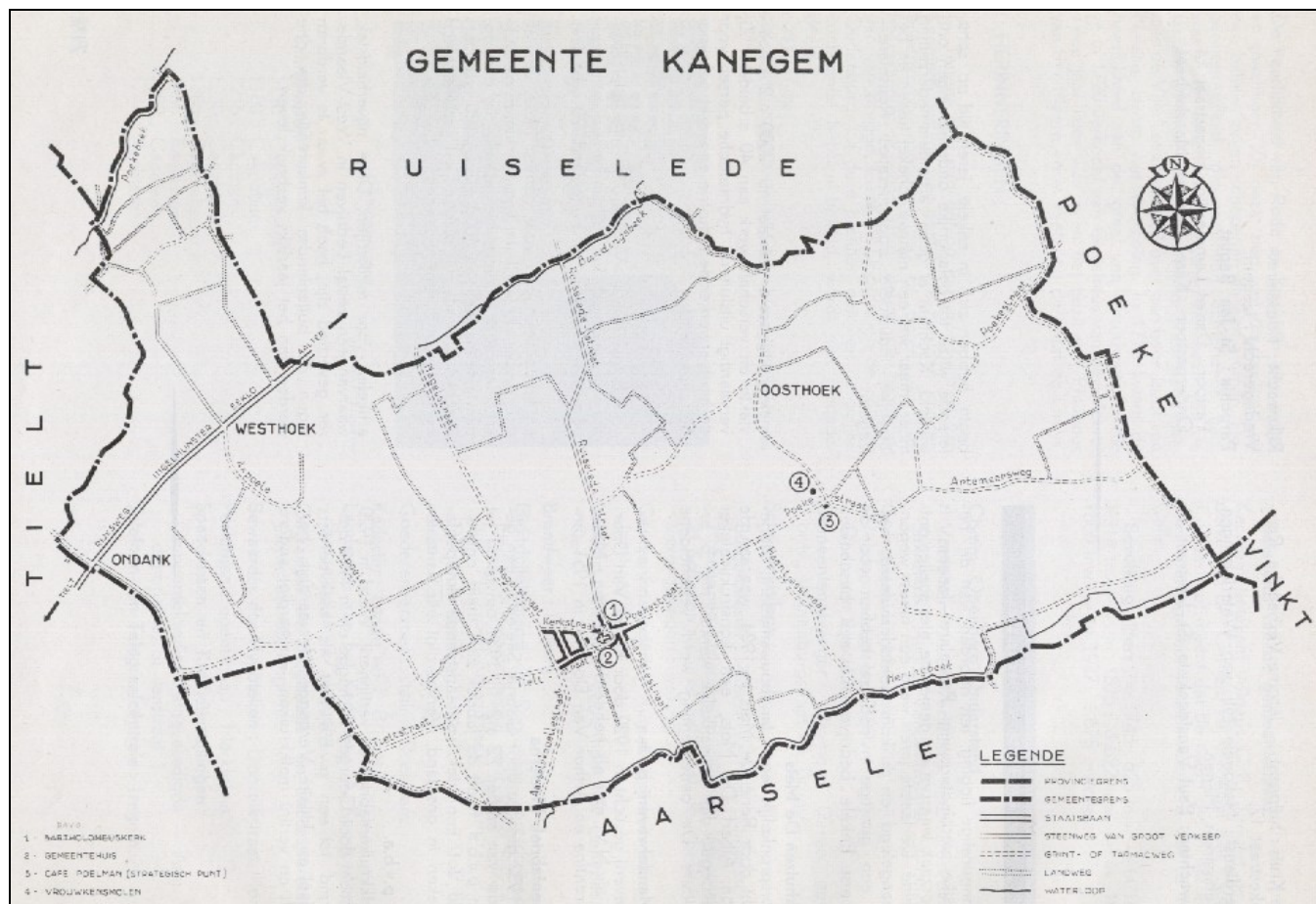
KANEGEM IN DE 17de EEUW : HISTORISCHE SITUERING

Lied van Kanegem

Voor Kanegem wil ik mijn harpe snaren,
Mijn dorpje lief, het schoonste dat ik ken,
Daar snelden heen mijn vroegste levensjaren :
Daar is de plaats waar ik geboren ben;
Daar is het oord waar ik Gods zon zag gloren,
Voor de eerste maal de bloempjes bloeien zag,
En 't zoet gezang der blijde vogelenkoren,
Weergalmen hoor bij heldren zomerdag.

En dan mijn dorp, dan zal ik u nog roemen,
Als pronkjuweel, als uitgelezen grond
Van Vlaand'rens gouv, een lustwarande u noemen,
Den schoonsten gaard die men op Aarde vond :
Ik zag hier eens mijn zon het Oosten bemalen,
En vraag aan God in mijn laatste bee,
Zij moge hier ook eens in het Westen dalen
En haven dan in 's Hemels veil'ge ree.

Alois Van Houtteghem
dorpsonderwijzer Kanegem
begin 20ste eeuw

Het West-Vlaamse dorpje Kanegem – 1085 hectaren - situeert zich in het arrondissement Tielt en ligt op de grens met Oost-Vlaanderen, omringd door zijn burens Tielt (6 km), Ruiselede (2,5 km), Aarsele (2,5), Poeke en Vinkt, gemeenten die hierna vaak ter sprake zullen komen. Sedert de fusie van gemeenten van 1977 maakt Bloemendorp Kanegem, samen met Aarsele en Schuiferskapelle, deel uit van Tielt. Tijdens het Ancien Régime ressorteerde *Caneghem* onder de Roede van Tielt en de Kasselrij van Kortrijk. De Sint-Bavokerk van Kanegem en de gelijknamige heerlijkheid behoorden toe aan de Gentse Sint-Baafsabdij. Het dorp telde, naast een aantal kleinere heerlijkheden – o.m. *Vlaeght* en *Viggezele* waar de gronden van onze voorouders zich situeerden - drie grote heerlijkheden, nl. die van *Beexschen*, *Hames* en Sint-Baafs. *Beexschen* hing af van het kasteel van Poeke en de familie de Preudhomme d'Ailly en Hames was in het bezit van de familie De Hane. Beide families betwistten elkaar decennia lang – voor de rechter én lijfelijk - de titel van *Heer van Kanegem*. Op 23 oktober 1650 kwam het zelfs tot een vechtpartij in de kerk van Kanegem tussen Ferdinand de Hane en Marcus Antonius de Preudhomme d'Ailly. Het conflict werd slechts in 1713 opgelost door het huwelijk tussen Marcus Antonius de Preudhomme d'Ailly, zoon van de baron van Poeke, en Antoinette d'Oignies de Courrière, vrouw van Hames ¹. De meest toonaangevende, plaatselijke familieclan uit de 17de eeuw, die baljuws en schepenen voor de plaatselijke schepenbanken leverde, was het geslacht De Roo, waarmee de Meirhaeghes via huwelijk verwant waren (zie ook Pieter-Joseph Meirhaeghe XIX.7).

Onze voorouders uit de 17de eeuw leefden in een eeuw die op politiek vlak traditioneel bestempeld wordt als *de ongelukse eeuw* uit onze vaderlandse geschiedenis. Daarmee wordt dan verwezen naar de sluiting van de economische levensader de Schelde en de oorlogen tegen de afgescheurde Verenigde Provinciën (het latere Nederland) en daarna tegen Frankrijk. Op sociaal-economisch vlak ziet men dat de plattelandsbevolking gestaag aangroeide. Toch kan niet ontkend worden dat de bevolking enkele heel donkere mizeriejaren heeft doorgeploeterd, vooral dan tijdens de Negenjarige Oorlog (1688-1697).

Tijdens de 17de eeuw is het op militair vlak eigenlijk nooit helemaal rustig geweest. We zagen reeds hoe stamvader Roegier Van Meirhaeghe uit Nokere in de dertiger en veertiger jaren oorlogsschadevergoeding uitbetaald kreeg. In die dagen verhuisde zijn zoon Jan Van Meirhaeghe naar Kanegem dat echter evenmin ontsnapte aan het oorlogsgeweld, vooral tijdens de laatste jaren van Tachtigjarige Oorlog (1568-1648). Drie jaar na zijn aankomst reeds werd Jan opgeroepen om te fungeren als lid van de plaatselijke burgerwacht. Zijn naam figureert in 1638 immers op een *rolle* van weerbare mannen die Kanegem moesten beschermen tegen de Franse en Hollandse legerbenden. Rond 1645 had de streek rond Tielt heel wat te lijden onder de Franse troepenbewegingen en in 1645-46 werden de kerken van het naburige Aarsele, Ruiselede en Wontergem geplunderd. Geen wonder dat daarbij vaak een gedeelte van het kerkarchief in vlammen opging. Zo verdwenen ook te Kanegem de parochieregisters, waarin de pastoor dopen, huwelijken en overlijdens noteerde, van vóór 1647. De bewaarde Kanegemse registers bevatten echo's van de militaire aanwezigheid en van het menselijk leed dat daardoor veroorzaakt werd. Op 1 oktober 1650 en op 2 februari 1656 treffen we er de doopakte aan van telkens een *soldatenkind*.

Tien jaar na de Vrede van Munster, die in 1648 een einde maakte aan de Tachtigjarige Oorlog, ontbrandde er in 1658 nieuwe strijd tussen Frankrijk en Spanje. Een Frans-Engelse legereenheid van 20.000 man viel o.m. Tielt binnen en richtte er grote schade aan. *Tempore fugi* – ten tijde van de vlucht – lezen we op 1 september 1658 in de doopakte van een kind van Petrus Neerman, dat “*tijdens de vlucht*” te Poesele werd gedoopt. Geen tien jaar later, in 1667, ontvlamde de Devolutieoorlog (1667-68) n.a.v. de Spaanse erfopvolgingskwestie. Uit een schaderapport anno 1677, ten tijde van de Hollandse Oorlog, blijkt dat Kanegem een vergoeding van 50 pond groot vraagt, omdat de “*prochie te costen heeft geweest door de spaensche partijen soldaeten, geduerende de maendt van mey 1677*”. Tijdens de novembermaand blijken de Spanjolen voor 44 pond groot schade te hebben aangebracht

¹ B. DE CONINCK, Kanegem (1647-1797), Een historisch demografische studie van een West-Vlaamse plattelandsgemeenschap : http://www.ethesis.net/kanegem/kanegem_deel_1.htm

aan de Kanegemse dorpsgemeenschap. In 1683-84, tijdens de korte Chambres-de-Réunionoorlog, zien we hoe borelingen van Kanegemnaars "*tempori fugi*" (op de vlucht) gedoopt werden in buurdorp Poeke, maar ook kilometers verderop te Maldegem. Te Kanegem zelf treffen we dan weer doopakten aan van vluchtelingen uit Meigem en Aalter. Op 21 september 1684 overleed te Kanegem Joanna De Schuyter, *fugitiva* of vluchteling uit Vinkt.

Vier jaar later brak de Negenjarige Oorlog (1688-1697) uit tussen het Frankrijk van Zonnekoning Louis XIV en een Europese Coalitie (Oostenrijk, Spanje, Engeland, Holland, Zweden). De strijd werd voor een groot deel in Vlaanderen uitgevochten dat niet voor niets *het Slagveld van Europa* werd genoemd... De Kortrijkse Kasselrij wordt door historici als de grote verliezer van deze veroveringsoorlog beschouwd. De plaatselijke bevolking had het zwaar te verduren, zowel van de zijde van de geallieerden, als van die van de bezetter. Ook hier getuigen de parochieregisters van de bloedige represailles die tegen de burgers werden genomen. In 1690 werden te Kanegem in één week twee inwoners door de bezetter gedood. Op 28 mei 1690 werd Steven Poppe begraven. Pastoor Corneel Goedenaerde noteerde dat Steven "*occisus est a Gallis*", of dat hij door de Fransen werd gedood. Enkele dagen later, op 4 juni, wordt Gillis Vervaecke eveneens door Franse soldaten gedood. In datzelfde jaar hadden de bezetters 650 koeien, 49 paarden en een niet nader bepaald aantal schapen en zwijnen in beslag genomen. Te Kanegem behoorde Antoon De Backer tot de grote slachtoffers toen hij, onderweg naar het kasteel van Poeke, met zijn 18 koeien regelrecht in de armen van de Fransen liep. Een andere inwoner, Geeraert Raes, deed zijn beklag omwille van het verlies van zijn twee koeien "*die goet ende wel te passe waeren*".

Het jaar 1694 werd een jaar met een ontstellend hoog aantal armen én bovendien een jaar van besmettelijke of "*contagieuze siekten*". Met de oorlogsellende kreeg de bevolking nu ook nog af te rekenen met de *pestziekte*. De epidemie bereikte haar piek in de maanden oktober en november 1694. Te Kanegem stierven in de maanden oktober en november respectievelijk 14 en 22 parochianen. In het jaar 1694 stonden er tegenover slechts 10 geboortes, niet minder dan 72 overlijdens! Te Ruiselede overleden in datzelfde jaar 212 inwoners en de bevolking liep er met 33% terug... In het naburige Tielt en Aarsele stierven in 1694 respectievelijk 477 en 173 inwoners...

Epidemies staken op geregelde tijden de kop op en hun dodelijk spoor loopt door de overlijdensregisters. Op een gemiddelde van 12 overlijdens per doorsnee jaar, stierven er te Kanegem in 1658 : 24 inwoners of tweemaal het gemiddelde; in 1668 : 25 inwoners; in 1676 : 37 inwoners of driemaal het gemiddelde; in 1677 : 21 inwoners; in 1680 : 27 inwoners; in 1682 : 35 en in 1694 overleden 72 inwoners of zesmaal het gemiddelde! In juli 1695 werd de Sint-Bavokerk zwaar beschadigd en geplunderd. De Fransen hadden de kerk als stal voor het vee gebruikt... Er werden geen doopakten ingeschreven tussen 27 september 1694 en 9 september 1695. De pastoor noteerde: "*hic a militibus quaedam folia laceratae sunt*" of "de bladzijden zijn door de soldaten gescheurd".

Nog een gevolg van de oorlogsprikelen én de hoge grondlasten, was de groeiende oppervlakte braakliggende landbouwgrond. Kanegem telde in 1695 slechts 146 bunders en 26 roeden bewerkte of belastbare grond, op een totaal van 769 bunders en 107 roeden, wat een procentuele vermindering betekent van bijna 20%. Ook bakermat Wortegem had erg te lijden onder de krijgsverrichtingen. Dit weerspiegelt zich o.m. in een document omtrent de aanvraag tot schadevergoeding die door Frans Van Meirhaeghe, een achterneef van de Kanegemse Van Meirhaeghes, werd ingediend (zie Frans Van Meirhaeghe XIII.6.1.a).

Jan Van Meirhaeghe zal na zijn exodus uit Nokere naar Kanegem er niet bepaald het Beloofde Land van Melk en Honing aangetroffen hebben. Toch is zijn gezin deze moeilijke tijden doorgekomen. Wat niet kan gezegd worden van de takken van Jans broer Adriaen en zijn halfbroers Jooris en Roegier Van Meirhaeghe die eveneens naar de streek van Tielt waren uitgeweken, en die na één of twee generaties volledig uit de geschiedenis verdwenen... Het heeft echter niet veel gescheeld of ook de Kanegemse tak was reeds na

twee generaties uitgestorven. Hoewel er van stamvader Jan Van Meirhaeghe minstens 17 kleinkinderen geboren werden, was er slechts één kleinzoon - Pieter Meirhaeghe – die het geslacht zou voortzetten. Pieter Meirhaeghe had vier zonen die de stamvaders zouden worden van vier bloeiende takken waarvan er tot in 21ste eeuw afstammelingen in leven waren en zijn, zowel in België, als in Frankrijk als de USA.

dorpskerk Kanegem 18de eeuw

GENERATIE XIV

XIV. 1. JAN VAN MEIRHAEGHE

Jan Van Meirhaeghe werd omstreeks 1600 te Nokere geboren als oudste zoon van Roegier Van Meirhaeghe en Adriaene Baert (XIII.3). Hij verloor zijn moeder als jongen van ongeveer 15 jaar en kreeg Maria Veys als stiefmoeder.

Jan huwde omstreeks 1629 met **MARIA DE WULF** (Swufs, Swolfs, Wolffs, Dewulf, Dewolf), geboren te Kruishoutem op 2 april 1603 als dochter van Lioen De Wulf en Joozijne Dhondt (De Hont). Haar moeder was afkomstig van Nokere waar haar voorouderlijn-Dhondt terugloopt tot in de 14de eeuw. Zij stamt af van Casis De Hondt, wiens dochter Beele gehuwd was met Willem Van Meerhaeghe (VII.1), een rechtstreekse voorvader van onderhavige Jan Van Meirhaeghe.

Wat de vaderlijke lijn betreft : vanaf de 14de eeuw wordt de familienaam De Wolf / De Wulf in verschillende dorpen van de kasselrij Oudenaarde gesignaleerd. Onze Marie behoort tot een lijn die reeds in de 14de eeuw te Kruishoutem aangetroffen wordt. Zo was er ene Oste De Wolf uit *Houthem* die op 12 mei 1397 het poorterschap van Oudenaarde verwierf, net als Jan De Wolf, de bastaardzoon die Lodin of Lodewijck De Wolf bij Margriete Scruters verwekt had. Laatstgenoemde wordt ook genoemd in de staat van goed van Oste De Wolf en zijn vrouw Mergriete Bloums, die in 1415 werd overgebracht ². Doorgedreven onderzoek is nodig om de hierna volgende stamreeks eventueel te laten aansluiten bij voornoemde De Wolfs.

- I. **Gillis De Wulf**, werd ca 1480-90 geboren als zoon van Gillis De Wulf. Hij was wellicht de kleinzoon van Jan De Wulf en Margriete Heins ³. Hij huwde met **Marie Dhuyvetter**, dochter van Thomaes. De Dhuyvetters vormden vanaf de 13de eeuw – en tot op vandaag - een van de belangrijkste geslachten van Kruishoutem, waarover ik, samen met Imelda Dhuyvetter, publiceerde in het Geschiedkundig Jaarboek Hultheim-Kruishoutem ⁴. Hun kinderen te Kruishoutem geboren : 1. Jan De Wulf; 2. Adriaen De Wulf; 3. Pieter De Wulf, volgt onder II ; 4. Gillis De Wulf; 5. Agnees De Wulf (huwde Joos De Cuijssche) en 6. NN, een dochter (huwde Corneel Oste). Gillis De Wulf overleed te Kruishoutem ca 1556. Zijn staat van goed werd op 8.4.1556 overgebracht ⁵.
- II. **Pieter De Wulf**, werd ca 1510 geboren als zoon van Gillis en Marie Dhuyvetter. Hij huwde een eerste maal met **Willemijne Vanden Broucke** fa Loys. Ook de Vanden Brouckes vormden een aloud en vermogend Kruishoutems geslacht. Hun kinderen te Kruishoutem geboren : 1. Jan De Wulf (In 1576 wordt hij genoemd tussen de weerbare mannen van het dorp; volgens het Penningcohier van Kruishoutem uit 1577 bezat hij een hofstede op het gehucht *Zijldegem*); 2. Gillis De Wulf, volgt onder III ; 3. Adriaen De Wulf; 4. Adriaene De Wulf en 5. Gillijne De Wulf. Willemijne Vanden Broucke overleed in 1560. Haar staat van goed werd overgebracht op 27.4.1560 ⁶. Borgsteller : Antheunis Van Rechem fs Dierick. De kinderen erfden van de moederlijke zijde een behuisde hofstede op *Zijldegem*, gehouden van Antheunis Vander Meeren. Tijdens hun huwelijk verwierf het echtpaar ook 25 roeden naast de hoeve en nog eens 612 roeden grond ten zuiden ervan, gehouden van heerlijkheid *Ter Weeden*. Pieter De Wulf hertrouwde met **Moenijne** (Simonne) **Ziele**, met wie hij nog een kind had : 6. Joorkin of

² SAO, SvGO, boek 3, f° 32 r/v.

³ SAO, SvGO, boek 6, f° 173 r.

⁴ I. DHUYVETTER & H. MEIRHAEGHE, *Het Geslacht Dhuyvetter in en rond Kruishoutem*, Jaarboek Hultheim, Kruishoutem, jg. 2008, 2009, 2010.

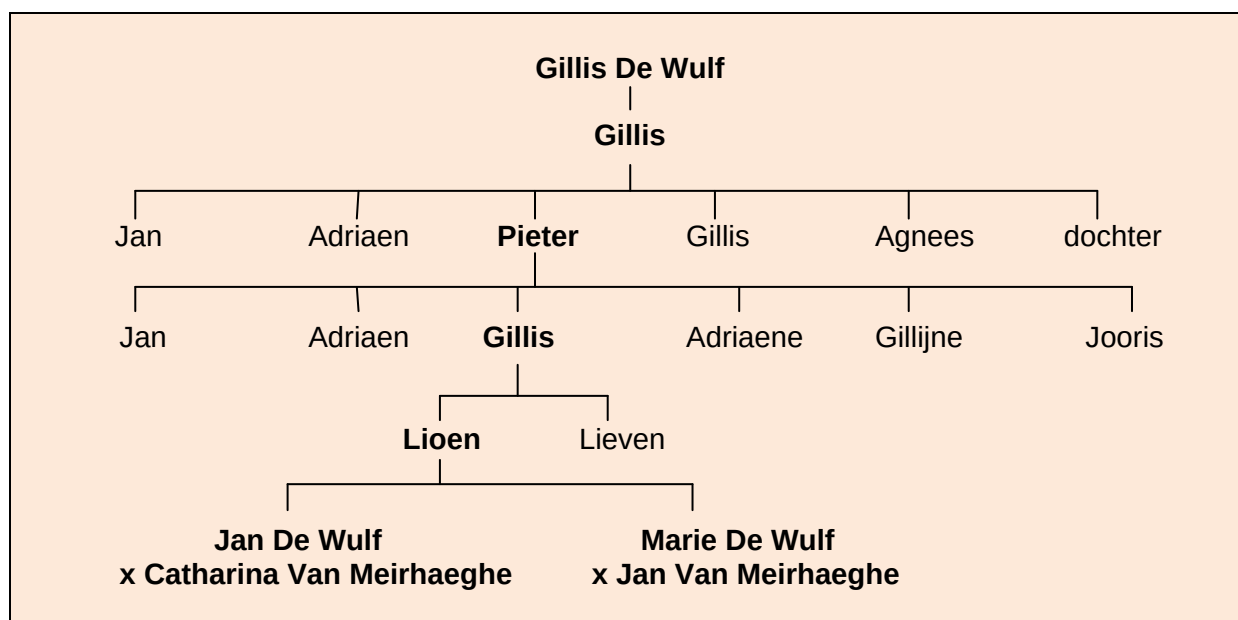
⁵ SAO, SvGO, boek 23, f° 61.

⁶ SAO, SvGO, boek 24, f° 125 r/v.

Jooris De Wulf. Pieter De Wulf overleed in 1561 ⁷. Voogden over de weeskinderen : oom Adriaen De Wulf en Pieter Ghijlins. Borsteller : voornoemde Antheunis Van Rechem. De staat van goed, die op 5 maart 1561 werd overgebracht, spreekt van gronden op *Zijldegem* en een woonhuisje.

III. **Gillis De Wulf**, werd ca 1540 geboren als zoon van Pieter en Willemijne Vanden Broucke. Met wie hij huwde is voorsnog niet bekend. Hij had minstens twee zonen die te Kruishoutem geboren werden: 1. **Lioen De Wulf, volgt onder IV**; en 2. **Lieven De Wulf** (huwde Barbara Vander Beken fa Loys; zij overleed te Kruishoutem ca 1598; haar staat van goed dateert van 18.6.1598 en werd overgebracht door weduwnaar Lieven De Wulf fs Gillis ⁸). Wanneer Gillis en zijn echtgenote overleden, is niet bekend; er werd voorsnog geen staat van goed teruggevonden, noch in de wezerij van Oudenaarde, noch in die van Pamele. Het Penningcohier van Kruishoutem wijst echter uit dat Gillis De Wulf anno 1577 eigenaar was van een hofstede op het gehucht *Dale* en dat hij gronden pachtte op het gehucht *Wyckhuyze*. Hij wordt in 1576 niet vermeld tussen de weerbare mannen van Kruishoutem.

IV. **Lioen De Wulf**, werd ca 1570 geboren als zoon van Gillis. In de parochieregisters wordt hij ook *Absaloen* genoemd. Beide voornamen werden immers in de volksmond als “Loene” uitgesproken. Hij huwde met **Joozjne Dhondt** fa Joos. Hun kinderen – waaronder twee tweelingen - te Kruishoutem geboren : 1. **Jan De Wulf** (gedoopt op 14 oktober 1599; hij huwde met **Catharina Van Meirhaeghe** fa Roegier uit Nokere; zie XIII.4.6); 2. **Marie De Wulf**, (tweelingzuster van Jan; zij overleed binnen het jaar); 3. **Marie De Wulf**, gedoopt 22 februari 1602; overleden vóór 1603); 4. **Johanna De Wulf**, tweelingzuster van Marie, en 5. **Marie De Wulf** (gedoopt op 2 april 1603; zij huwde onderhavige **Jan Van Meirhaeghe** fs Roegier uit Nokere). Joozjne Dehondt overleed te Kruishoutem op 24.9.1621. Haar staat van goed werd op 20.11.1621 overgebracht door weduwnaar Lioen De Wulf fs Gillis ⁹. Deze overleed te Kruishoutem op 24 maart 1635.

Stamtafel De Wulf

⁷ SvG Pamele, uitgave P. Van Butsele, Deel V/3 1561-1571.

⁸ SAO, SvGO, boek 35, f° 155 r, min. 130.

⁹ SAO, SvGO, boek 41, f° 63 r, min. 166.

Na hun huwelijk vestigden Jan Van Meirhaeghe en Maria De Wulf zich te Nokere op *“eene behuysde hofstede ghenampt den Ruyttere”*. Deze hoeve met 14 honderlands erf *“ligghende in drie perseelen deen an dandere”*, situeerde zich achter de Sint-Ursmaruskerk van Nokere en grensde westwaarts aan de *“priesteraege”* of pastorij en met de noordzijde aan *“sheeren straete”*. Jan betaalde over deze eigendom jaarlijks drie schellingen tiendengeld aan de kerk. Hij fungeerde overigens in 1631 en 1632 als kerkmeester en het innen van de kerktienden behoorde tot zijn taak. De eerste vier kinderen uit hun huwelijk werden te Nokere geboren:

1. JAN VAN MEIRHAEGHE

Geboren omstreeks 1629.

volgt onder XV.1.

2. ROEGIER VAN MEIRHAEGHE

Hij werd geboren omstreeks 1631 en genoemd naar zijn grootvader. *“Rogerius Merhaghe”* overleed te Kanegem als *juvenis* of jongeman van ongeveer 22 jaar en werd er *“met drie gelezen missen”* begraven op 19 juni 1653.

3. GILLIS VAN MEIRHAEGHE

Gillis (Egidius) werd te Nokere gedoopt op 13 februari 1633. We ontmoeten Gillis - als vijftiger - slechts tweemaal in de Kanegemse geboorteregisters waar hij zich in 1686 en 1689 telkens als peter laat vervangen bij het doopsel van een kind van zijn broers Jacobus en Adriaen Van Meirhaeghe. Dat hij een ander in zijn plaats liet *“peteren”* wijst erop dat hij ofwel tijdelijk afwezig was ofwel niet meer in het Kanegemse woonde. Van hem - of eventueel van zijn gezin - vonden we in het Tieltse in ieder geval geen spoor terug. Week ook hij uit naar het Brugse?

4. ADRIAEN VAN MEIRHAEGHE

Geboren op 17 januari 1635.

volgt onder XV.2.

Na de geboorte van hun vierde kind Adriaen, vinden we van het gezin in de Nokerse parochieregisters geen spoor meer terug. De notulen van de schepenbank brengen ons opheldering over die plotse verdwijning. Daarin lezen we dat *“opden 21ste april 1635 Jan Van Merhaeghe fs. Roegier, heeft laeten instellen up verhoogen (openbaar te koop gesteld) sijne behuysde hofstede met den lande daarmede gaende, met alle de cattheylen ende edifitien daarmede gaende, ertvast, wortelvast ende naghelvast, met al het mersch ende vette daerup ende inne wesende ende noch maeken sal tot synder vertreck met sijne familie”*¹⁰. Jan Van Meirhaeghe staat dus duidelijk op het punt om *“met sijne familie”* te verhuizen en stelt zijn Nokerse bezittingen te koop (zie infra : illustratie).

Joos Van Meerhaeghe fs Loys, een achterneef, had *“deselve partije inghestelt, te weten voor de somme van 177 ponden grooten ende twee dobbel ducaeten an de huysvrauwe van Jan Van Merhaeghe”*. Verder wordt in de akte bepaald dat *“Jan, vercoopere, vermach te cappen ofte doen cappen up dese inghestelde partijen, seven struuckwulghen, een upgaenden kersselaere met noch seven struuckeecken tsynen profytte”*. Hij zal bovendien *“proffyteren ende applycanneren tsynen profytte al de wintervruchten daerup staende besaijt”*. Jan mocht dus het hout van de wilgen, de eiken, de kerselaar en de wintervruchten voor eigen gebruik aanwenden. Nadat de drie wettelijke zondagen *“kerckgheboden”* – dit zijn de aankondigingen i.v.m. openbare verkopen - waren gevallen, werd de verkoop een feit : *“Upden xij-den meye 1635 heeft hem Jan Van Merhaeghe fs. Roegier onthuyst ende onterft voor ons Paesschier Balcaen in name van Charle Balcaen baillui ende schepene vande heerlicheede ende barronnye van Nokeren te Borch, van een partije van lande, ten welcken selven daeghe in voornoemde partije waeren ghegoet ende geerft, Joos Van Merhaeghe fs*

¹⁰ Rijksarchief Gent (RAG), Oud Gemeentearchief Nokere, Wettelijke Passeringen, dd. 21.4.1635.

Loys ende Willemijne Vanden Hautte, sijne huisvrouw"¹¹. Veertien dagen later verkocht Joos Van Meirhaeghe, de nieuwe eigenaar, de helft van zijn zopas verworven hoeve aan Gillis Cappaens, pastoor van Nokere, wiens pastorij dus aan de hoeve van Jan grensde. Niet inbegrepen in de verkoop waren echter "*de fruytboomen ende andere boomen die Jan Snauwaert uit Cruyshautem heeft gecocht jeghens Jan Van Merhaeghe*", de vroegere eigenaar. De wederhelft van de hoeve werd door Christiaan Buyck uitgebaat.

The image shows a handwritten document in Dutch, likely a notary record. The text is written in a cursive script typical of the 17th century. It mentions a date of April 21, 1635, and describes a transaction involving land and a house. The text is somewhat faded and difficult to read in full, but it appears to be a formal record of a sale or transfer of property.

Jan Van Merhaeghe fs Roegiers - Wettelijke Passeringen Nokere 21.4.1635

Naast de voormelde hoeve had Jan Van Meirhaeghe ook nog een partij land verkocht die hem toekwam "*causa uxoris*", dit is via zijn echtgenote Maria De Wulf. We citeren uit de Wettelijke Passeringen : "*Upden 8sten meye 1635 heeft Jan Van Merhaeghe fs Roegiers sinabelyck vercocht een vierendeel ende 18 roeden lants, an Pieter Van Cauwenberghe fs Jans, die tselve lant kent ghecocht thebbene, dit voor de somme van 42 ponden groot*"¹².

Uit wat voorafgaat kunnen we afleiden dat Jan Van Meirhaeghe begin **mei 1635** met zijn jong gezin is **vertrokken naar Kanegem**. Hij verliet de kasselrij van Oudenaarde om zich in de kasselrij van Kortrijk te vestigen. Daarmee was hij een van de eerste Van Meirhaeghes die het Oudenaardse verliet om zich definitief in een heel andere streek te vestigen. We stellen ons die tocht concreet voor : de wagen, getrokken door paard of os, volgeladen en in de goede baan geleid door vader. Moeder met de boreling van amper vier maand op schoot en rond haar de drie andere zoontjes die zich een plaatsje veroverd hebben tussen de inboedel. Verder zullen nog enkele broers van Jan meegereisd zijn om, eenmaal ter plekke, een handje toe te steken om alles uit te laden en het nieuwe huis binnen te dragen. De reisweg van ongeveer 20 à 25 kilometer liep heel zeker van Nokere over Kruishoutem, Olsene, Dentergem, Aarsele tot in Kanegem.

Omtrent het *waarom* van Jans vertrek, vanuit de streek waar zijn voorouders van in den beginne geleefd hadden naar het West-Vlaamse Kanegem, kunnen we een aantal gissingen en bedenkingen maken. Het is twijfelachtig dat Jan de bedoeling had om, economisch gezien, betere oorden op te zoeken. Financiële nood of armoede kan niet de reden van zijn verhuis geweest zijn. Zijn vader Roegier, die op dat moment nog leefde, behoorde zoals we al eerder zagen tot de gegoede klasse en zijn moeder Adriana Baert, wiens vader en oom baljuw van Nokere waren, stamde uit een geslacht van dorpsnotabelen. Jans stiefmoeder, Maria Veys, was een gefortuneerde boerin die haar stiefzoon in nood zeker materieel kon steunen. Daarenboven was Jan, als oudste zoon van het gezin, volgens de toenmalige wettelijke gebruiken, tegenover zijn broers en zusters bevoordeeld bij het verdelen van de erfenis. Alleen de oudste zoon erfde immers de *leengronden* van de vader; we zullen straks zien dat Jan inderdaad zijn vaders leen, gelegen in de *Streepe*, zal erven. Vanuit dit oogpunt zat hij dus in een voordelige positie, aangezien de zes vierendelen leengrond – meer dan twee hectaren - toch een basis vormden waarrond hij zijn positie te Nokere kon consolideren.

¹¹ RAG, Oud Gemeentearchief Nokere, Wettelijke Passeringen, dd. 12.5.1635.

¹² RAG, Oud Gemeentearchief Nokere, Wettelijke Passeringen, dd. 8.5.1635.

Een andere gissing als zou er tussen de kinderen uit het eerste en het tweede huwelijk van vader Roegier, een vete ontstaan zijn, kunnen we zonder meer verwerpen. We zien namelijk dat broers en halfbroers en -zusters als peter en meter optreden bij het doopsel van elkaars kinderen en dat ze elkaar zelfs volmachten geven bij verkopen en andere wettelijke transacties. Zoiets wordt niet gedaan wanneer er onderlinge onenigheid bestaat. Overigens hebben we in de rijke archiefbronnen van Nokere geen enkele verwijzing gevonden naar een eventuele familieruzie of daaruit voortvloeiende rechtszaken.

Wellicht bood het kleine Nokere onvoldoende levenskansen voor de elf volwassen kinderen van Roegier Van Meerhaeghe en was uitwijken een noodzaak. Hier tegenover kunnen we weer het feit plaatsen dat Jan de oudste zoon was en in die positie de meeste kansen had om de niet te versmaden vaderlijke hoeve over te nemen. Bovendien verklaart dit nog niet waarom Jan zo ver uit zijn geboortestreek en dan nog precies naar Kanegem is uitgeweken. We kunnen stellen dat hij geen doelloze zwerftocht begon, maar een welbepaalde eindbestemming voor ogen had, namelijk *een hoeve op de Kanegemse Westhoek*. Hoe wist hij dat daar een hoeve vrij kwam? Hoe en door wie werd hij daarvan geïnformeerd? We zagen dat zijn stiefmoeder Maria Veys een *hofplecke* bezat te Dentergem. Nu ligt Dentergem niet zo ver van Kanegem en misschien had de familie er kennissen wonen die hem op de hoogte brachten? Verder lijkt er toen een soort trend bestaan te hebben om westwaarts te trekken: we stelden vast dat telgen uit plaatselijke families als De Tavernier, Van Cauwenberghe, Dhuyvettere, De Schietere e.a. emigreerden naar West-Vlaanderen.

We kunnen ons niet van de indruk ontdoen dat het vertrek van Jan vrij plots en onverwacht plaatsvond. Was er te Nokere zelf in de periode die Jans verhuizen onmiddellijk voorafging, soms iets vreemds gebeurd dat enig licht zou kunnen werpen op ons probleem? In het *"Itenerarium visitationum Antonii Triest"* lezen we dat er te Nokere inderdaad iets ongewoons gebeurd was. Dit boek bevat de verslagen van de bezoeken die Antoon Triest, bisschop van Gent, op geregelde tijden aflegde in de parochies van zijn bisdom en waarbij hij controleerde of het kerkelijk leven aldaar wel volgens de Roomse regels verliep. Op 25 juni 1634 bezocht Bisschop Triest ook Nokere en hij noteerde in zijn visitatieverslag *"dat aldaar een heks, Clara Devos, placht te wonen die overgebracht werd naar Oudenaarde en vandaar naar Gent"*. Uit andere bronnen weten we dat het leven van Clara Devos op 1 december 1634 – vijf maand vóór het vertrek van Jan - op de brandstapel eindigde... In het vonnis lezen we : *"ter plaetse patibulaire daertoe geordneert omme aldaer gheexecuteerd te worden met een vuer zoo datter de dood naer volgt ende daernaer haer verbrant doot lichaam gheghanghen te worden aen eenen staeck"*. We kunnen ons de vraag stellen of Jan of zijn echtgenote misschien iets met die Nokerse heksenaffaire te maken hadden en zich moeilijkheden op de hals hadden gehaald? Werd de grond onder hun voeten letterlijk te heet en vonden ze het raadzaam om zich snel uit de voeten te maken? In ons artikel *"Van de maerte en de tooveresse"* diepten we deze zaak ten gronde uit. We gingen daarin o.m. na of de bewering van Joanna Verriest, meid van de pastoor van Ooike, *"dat de Van Meirhaeghes van geslachte tot geslachte tooveressen waren"* een loze bewering was of wel degelijk op feiten berustte. Onze conclusie was dat er inderdaad familieleden betrokken waren bij hekserij en dat sommigen zelfs aanwezig waren op heksensabbats die te Wortegem op de *Steenakker* en in de bossen van Oud-Moregem ¹³.

Vijf jaar later, op 15 september 1640, bezoekt bisschop Triest ook de parochies Kanegem en Tielt. Te Kanegem constateerde hij *"dat twee inwoners zich schuldig maakten aan bepaalde ongeoorloofde praktijken waarvan Jan Haesbrouck, een pseudo-exorcist uit Tielt, de aanstoker was"*. In zijn verslag over de toestand te Tielt, schrijft de bisschop dat *"diezelfde Jan Haesbrouck er verdacht wordt van exorcisme"*. Exorcisme is het uitdrijven van duivels of boze geesten door middel van bezweringsformules. Een *"pseudo-exorcist"* is dan iemand die zonder kerkelijke toestemming optreedt als duivelbezweerder of gebedsgenezers voor mens en dier. Is het louter toeval dat de zuster van Jan - Catharina Van Meirhaeghe - gehuwd was met ene... Jan Haesebrouck (XIII.4.6). Gaat het hier om dezelfde persoon? Zouden die twee Kanegemnaars, die spijtig genoeg door Triest niet bij naam genoemd

¹³ H. MEIRHAEGHE, *Van de maerte en de tooveresse*, Geschied- en Heemkundige Kring De Gaverstreke, Waregem, Jaarboek 34, 2006, p. 235-263. Zie ook elders op deze website onder "artikels".

worden, twee Meirhaeghes geweest zijn? Bestaat er een verband tussen al deze losse feiten? We blijven het antwoord schuldig.

Het zou ook kunnen dat *psychogenealogische redenen* aan de basis lagen van zijn vertrek en dat van zijn broers Adriaen (XIII.4.4), Roegier (XIII.4.7) en Jooris (XIII.4.10) en zuster Catharina Van Meirhaeghe (XIII.4.3) naar het Tieltse en het Brugse¹⁴. Dat zij zo ver van hun geboortedorp en de bakermat gingen wonen is een duidelijk voorbeeld van *geografische differentiëring*, een fenomeen dat in de psychogenealogie zeer bekend is. Waarvan wilden ze zich, via deze letterlijke distanciëring, dan wel differentiëren? Misschien van de verstikkende sociale druk vanuit de familie die er ongetwijfeld moet geweest zijn in deze geslachten, waar eeuwenlang niet alleen binnen hetzelfde dorp, maar ook binnen hetzelfde beperkte kringetje gehuwd werd. Het aantal verwantschapshuwelijken nam almaar toe en misschien zijn de twee debiele kinderen in dit gezin wel op dat conto te schrijven? Door in een totaal andere streek te gaan wonen, zou er in ieder geval genetisch een input van totaal nieuw erfelijk materiaal plaatsgrijpen : genetische differentiëring. Volgens de psychogenealogie heeft dergelijke geografische differentiëring altijd positieve gevolgen. Dat kan hier echter niet gezegd worden. De vier broers die naar het Tieltse trokken, hadden samen 31 kinderen waarvan 16 zonen. Van deze 16 zonen waren er slechts 2 die het geslacht verdergezet hebben. Van die 2 was er amper 1 die voor blijvend nageslacht zorgde: onze Kanegemse stamvader Jan Van Meirhaeghe. Qua vruchtbaarheid had de emigratie niet bepaald positieve gevolgen.

Of wou men zich eerder distantiëren van het gezin, eerder dan van de clan? In de psychogenealogie probeert men minstens 3 à 4 generaties in kaart te brengen, om de oorzaak van een of ander probleem te achterhalen. Gaan we drie stappen terug, dan belanden we bij grootvader Franchoys Van Meirhaeghe (XII.2). Het minste wat we van hem kunnen zeggen, is dat hij toch wel hét *buitenbeentje* is van heel onze persoonlijke stamreeks die toch 23 generaties omvat. We zagen dat hij in een hele reeks processen gewikkeld was, niet alleen met de abdij van Sint-Pieters te Gent, maar ook met zijn schoonfamilie (van zijn eerste vrouw) en dat hij in zijn jonge jaren al voor de vierschaar gedaagd werd, omdat hij een dorpsgenoot met een *pycke* gestoken had. Geen *gemakkelijke mens*, denken we dan. Hij was ook zeer ambitieus. Hij was de eerste Van Meirhaeghe die erin slaagde het pachtgoed van Walem, de belangrijkste hoeve van het dorp, binnen te rijven. Op het hoogtepunt van zijn carrière donderde hij echter van de maatschappelijke ladder naar beneden, toen de abdij zijn pachtcontract opzegde en hem gevangelijk afvoerde naar Gent, waar hij in de nor werd opgesloten. Hij was ook één van de weinige stamgenoten die een buitenechtelijk kind had. Toen was dat nog altijd geen taboe zoals het dat later het geval was, maar na de Contrareformatie was dit toch al ongebruikelijker dan voorheen. Franchoys Van Meerhaghe was *gene gewone*, zoals men dat zegt. Dat zo'n wellicht dominante vaderfiguur een duidelijke stempel kan drukken op zijn kinderen, i.c. op zijn zonen, mag duidelijk zijn. Misschien noteren we al een eerste vorm van geografische differentiëring, waar we constateren dat twee van zijn vier zonen naar een ander dorp verhuisden, zij het een buurdorp: Roegier Van Meirhaeghe naar Nokere en Jan Van Meirhaeghe naar Ooike. Alleen de oudste zoon Pieter en de jongste zoon Frans bleven in Wortegem wonen. Zijn zoon Roegier trok dus naar buurdorp Nokere. Zijn eerstegeborene werd naar zijn vader genoemd : Frans Van Meerhaeghe, die echter als jongeman overleed. Daardoor werd Jan Van Meirhaeghe de oudste zoon, met alle prerogatieven vandien. Maar die volstonden blijkbaar niet om hem te Nokere te houden.

¹⁴ P. DEL CASTILLO, *Le Grand Livre de la Psychogénéalogie*, Ed. Quintessence, 2005.

In de psychogenealogie probeert men ook een betekenis toe te kennen aan overeenstemmende data van geboorte, huwelijk of overlijden ¹⁵. Deze gegevens waren in die tijd nog zeer summier, omdat de parochieregisters toen nog niet bijgehouden werden of verloren gingen. Tussen het weinige waarover we beschikken is er toch één datum die opvalt en zich opdringt : 17 januari. Vader Roegier huwde een tweede maal met Maria Veys op 17 januari (1618). We vinden diezelfde datum terug bij twee kleinkinderen van Roegier en kinderen van Jan. Kleinzoon Adriaen, zoon van Jan, werd immers geboren op 17 januari (1635) en kleindochter Maria huwde op 17 januari (1671). Misschien situeert zich rond deze datum - en dus rond het tweede huwelijk van Roegier - toch *iets problematisch* wat door het familiaal onbewuste werd doorgegeven. We beschikken echter over te weinig gegevens om hier uitspraken over te kunnen doen.

Zeer merkwaardig is ook dat het zolang geduurd heeft voor de navelstreng met de geboortegrond – het leen in *de Streepe* te Nokere – werd doorgeknipt. Het duurde immers bijna een eeuw of drie generaties – van 1635 tot tot 1716 - vooraleer die grond door de Kanegemnaars verkocht werd ! Waarom gebeurde dat niet vroeger? Speelde men dan toch nog met het idee om ooit terug te keren naar Nokere, naar de streek van herkomst? Met de verkoop van *De Streepe* werd definitief een streep getrokken onder het verleden.

Hoe het ook in zijn werk is gegaan en welke de beweegredenen ook geweest mogen zijn, begin mei 1635 vestigde Jan Van Meirhaeghe zich definitief op de Kanegemse Westhoek en werd op die manier de stamvader van wat wij de "Kanegemse Tak" van onze genealogie noemen. Onze studie wees uit dat Jan Van Meirhaeghe geen al te beste zaak heeft gedaan toen hij in Kanegem een nieuw leven begon. De Kanegemse Meirhaeghes zullen, op enkele uitzonderingen na, nooit meer de sociale status evenaren die hun Wortegemse voorouders eeuwenlang bekleed hebben. Het zou tot het begin van de 19de eeuw duren vóór er weer een Meirhaeghe in de Kanegemse gemeenteraad zetelde.

Kanegemse stamhoeve op de Westhoek
waar Jan Van Meirhaeghe uit Nokere zich in 1635 vestigde
en waar zijn nakomelingen woonden tot op het einde van de 18de eeuw ¹⁶.

¹⁵ Bijvoorbeeld : een kleinkind dat op dezelfde dag/datums geboren wordt als de overlijdensdatum van grootvader; kind dat huwt op dezelfde datum als de ouders; een kind dat jaren later op dezelfde dag overlijdt als zijn moeder; iemand die op zijn verjaardag overlijdt etc. Allemaal zogenaamde toevalligheden waaraan in de psychogenealogie betekenis wordt toegekend.

¹⁶ De hoeve werd eind 20ste eeuw gesloopt om plaats te maken voor nieuwbouwwoning.

Een eerste spoor van de aanwezigheid van *Meirhaeghes* in het Tielste vonden we in de doopregisters van Ruiselede. Daar werd op 2 augustus 1640 "*het kint van Jan Meerhaegen ende Maijke Wolffs wonende op Kanegem*" gedoopt ¹⁷. Waarom het kind te Ruiselede werd gedoopt, is niet duidelijk. Wellicht waren de ouders op de vlucht wegens oorlogsomstandigheden. Tussen 1636 en 1646 werden te Kanegem de overige vijf kinderen van Jan Van Meirhaeghe en Maria De Wulf geboren. De parochieregisters voor deze periode bleven echter niet bewaard. De kinderen werden gedoopt door de toenmalige pastoor Gillis De Keyser, die er pastoor was van 1623 tot 1644. Hij werd omschreven als "*een goede pastoor*". Als verwoed liefhebber van moestuinen had hij een stuk van het kerkhof ingelijfd om te tuinieren. Hij werd opgevolgd door Pieter Bultinck, die van 1647 tot 1681 pastoor was. Deze werd door sommige Kanegemnaars een *dronkaard* genoemd en hij zou ook een verstokt *roker* geweest zijn; zijn overdreven tabaksverbruik werd in ieder geval aan de kaak gesteld. Op 24 juni 1661 brandde zijn pastorie af ten gevolge van een blikseminslag.

5. MARIA VAN MEIRHAEGHE

Maria werd omstreeks 1637 te Kanegem geboren. Daarmee is zij het eerste kind dat in de nieuwe bakermat geboren werd. Zij huwde te Kanegem op 6 april 1660 met **JOOS HAEC**, zoon van Jan, uit Ruiselede. De bruidegom, die buitenpoorter van Kortrijk en landbouwer was, kwam in 1649 naar Kanegem wonen. Negen maand eerder – op 27 juli 1659 - had hij er zijn eerste echtgenote **Judoca Craijnest**, met wie hij vijf kinderen had, verloren. Uit zijn tweede huwelijk met Maria Van Meirhaeghe werden te Kanegem nog vier kinderen geboren :

- a. **Judocus Haec**, geboren op 29 september 1661.
- b. **Egidius Haec**, geboren op 30 juli 1663.
- c. **Petrus Haec**, geboren op 18 mei 1666 (+).
- d. **Maria Haec**, geboren op 20 november 1668.

Het gezin betrok te Kanegem een "*behuysde hofstede*" met ongeveer vier bunder land, waarvan het "*langhe ghemet*" en de "*oostacker*" met de westzijde aan de *Pontestraat* grenzen.

Na het overlijden van Joos Haec in 1669, werd zijn staat van goed op 25 augustus 1670 overgebracht bij de Kortrijkse Wezerij door Franchois Haeck fs Jan uit Aarsele en Jan Van Meirhaeghe fs Jan uit Kanegem ¹⁸. Laatstgenoemden worden als voogden aangesteld over de drie weeskinderen : Joos, Gillis en Marie Haeck.

Maria Van Meirhaeghe hertrouwde te Kanegem op 17 januari 1671 met **JAN (VAN) LANDUYT**, zoon van Carolus. Dit huwelijk zou ook dit keer niet van lange duur zijn. Jan Landuyt overleed immers nog binnen het jaar te Kanegem op 27 december 1671.

Een paar maand later – op 28 februari 1672 - huwde *Maria Merhaghe* een derde maal, dit keer met **MARINUS MESTDACH**, zoon van Jacobus. Maria had dus in een goeie drie jaar tijd een kindje *gekocht*, was kort daarna haar eerste echtgenoot verloren, was hertrouwd, had haar tweede echtgenoot verloren en was weer hertrouwd...

Na tien jaar huwelijk overleden beiden kort na elkaar, Marinus op 19 april en *Maijken Meerhave* op 28 april 1682. Beiden werden begraven met zes gelezen missen. Onder de minderjarige kinderen uit haar eerste huwelijk met Joos Haec, viel er "*31 pond zuiver*" te verdelen. Uit haar tweede en derde huwelijk werden geen kinderen geboren. Maria's

¹⁷ Volledigheidshalve vermelden we hier nog ene "*Jacques Vandermeerhaegen*" die te Ruiselede overleed op 17 februari 1646. Van hem wordt gezegd dat hij 50 jaar oud was, wat betekent dat hij omstreeks 1596 geboren werd. Wie hij was, weten we niet; dat hij echter geen *dichte familie* was van Jan Van Meirhaeghe staat vast. Was hij een Van Meirhaeghe die zich reeds vroeger in de streek gevestigd? Of gaat het hier om een foutieve schrijfwijze van een andere familienaam?

¹⁸ Rijksarchief Kortrijk (RAK), Parchemijnen Index, Wezerij, Kanegem, 9 -3.

broer, Jan Van Meirhaeghe werd, samen met Jan Vande Velde uit Aarsele, als voogd paterneel aangesteld over Joos en Marie Haeck, kinderen uit het eerste huwelijk.

Wij citeren uit de Kortrijkse Wezerij het volgend fragment uit de staat van goed dat ons een aanwijzing geeft omtrent de oorspronkelijke vestigingsplaats van onze allereerste Kanegemse voorouders: *“Op den 13° July 1682 brochten alhier over bij eede, Jan Vande Velde fs Joos tot Aerseele ende Jan Van Meerhaeghe fs Jans tot Caneghem, als voogden van Joos ende Maria Haeck fs ende fia Joos Haeck fs Jans, een stuck lants van 305 roeden, suyt den dischmeersch van Caneghem, west dhoirs Jan Meerhaeghe, noort den Thieltschen wegh”.*

De *Tieltse weg* waarvan sprake, situeert zich op de Westhoek. De Westhoek is een gehucht van Kanegem dat begrensd wordt door Ruiselede, Tielt en Aarsele. De genoemde weg verbindt Ruiselede met Tielt en daarlangs liggen dus de gronden van de erfgenamen van Jan Van Meirhaeghe (zie ook verder : Augustijn Meirhaeghe XVII.3.C : ligging van de percelen).

6. CAROLUS VAN MEIRHAEGHE

Carolus of Karel werd te Kanegem geboren op 31 juli 1640. Het kind werd op 2 augustus te Ruiselede ten doop gedragen door peter Carolus Van Landuyt en meter Maria Barts (Baert). Karel Van Meirhaeghe overleed te Kanegem als kind vóór april 1649.

7. PETRUS VAN MEIRHAEGHE

Petrus of Pieter Van Meirhaeghe werd te Kanegem geboren omstreeks 1642. In 1670 erfde hij het poorterschap van zijn vader Jan; *“Pieter Van Meijerhaghe”* betaalde zijn jaarlijkse poortersbijdrage tot 1716.

Pieter Van Meirhaeghe huwde op rijpere leeftijd te Tielt op 7 februari 1688 met **CATHARINA VERSTRAETE**, dochter van Joos. Getuigen daarbij waren Jan De Hane en broer Adrianus Van Meirhaeghe. De bruid was op dat ogenblik reeds vier jaar weduwe van **Jacobus Desloovere**, zoon van Jacob. Het echtpaar Desloovere-Verstraete baatte te Tielt een *“behuysde hofstede”* uit met o.m. *“twee ghemeten lants, een bilck van 131 roeden, een lochtinck van 71 roeden en een cleyen meerselken van 26 roeden”*.

Pieter Van Meirhaeghe en Catharina Verstraete vestigden zich niet op deze Tieltse hoeve, maar wel op de Kanegemse Westhoek. Catharina Verstraete overleed reeds twee maand na haar huwelijk te Kanegem op 9 april 1688. Pieter Van Meirhaeghe bleef weduwnaar en woonde tot aan zijn dood in bij neef Pieter Meirhaeghe (XVI.1). Hij overleed op 75-jarige leeftijd te Kanegem op 10 februari 1717.

8. JOANNA VAN MEIRHAEGHE

Joanna werd te Kanegem geboren omstreeks 1643. We vonden haar naam slechts éénmaal terug, toen ze te Kanegem op 22 november 1668 als meter optrad bij het doopsel van Maria Haec, dochtertje van haar zuster Maria Van Meirhaeghe. Joanna Van Meirhaeghe is wellicht nooit gehuwd. Nergens vonden we een huwelijksakte of nakomelingen. We vermoeden dat ze op jonge leeftijd te Kanegem overleed. De Kanegemse overlijdensregisters van eind 17de eeuw vertonen overigens lacunes en leemtes.

9. JACOBUS VAN MEIRHAEGHE

Hij werd te Kanegem geboren omstreeks 1645.

volgt onder XV.3.

De Kanegemse struik schoot wortel in West-Vlaamse bodem, doch de banden met de geboortegrond werden zeker niet verbroken. We zien Jan Van Meirhaeghe dan ook nog af en toe voor de Nokerse schepenbank verschijnen om er de officiële stukken met betrekking tot hemzelf of zijn familie met zijn *merck* te ondertekenen. Op 26 februari 1638 verscheen Jan te Nokere waar hij én zijn vader Roegier een perceeltje leengrond van 30 roeden schenken aan Adriaen Van Meirhaeghe, hun respectieve broer en zoon, en waarvoor Adriaen de schenkers *“hoochelijck bedanckt vande donatie”*. In de *“Wettelijke Passeringen”* van 3 april 1641 lezen we dat de baron van Nokere zich met Roegier Van Meirhaeghe akkoord verklaart om een deel van de reeds eerder genoemde zes vierendelen leengrond die Roegier in *de Streepe* bezat, cijnsgrond te maken. Er wordt verder bepaald dat twee honderdlands van die zes vierendelen land leengrond moet blijven. Deze twee honderdlands leengrond zullen na het overlijden van Roegier door Jan, in zijn hoedanigheid van oudste zoon, geërfd worden. Daarenboven wordt gestipuleerd dat *“Jan Van Merhaeghe fs Roegiers, audsten zone, zal profftyeren bij zijn vaedere, ter somme van tachtentich ponden groote eens”*. Door deze regeling te onderschrijven *“es Jan afgaende al zijn recht die hij ende sijne hoys ende naercommers soude commen ofte moghen pretenderen”* op de overige cijnsgrond in *de Streepe*. Als na het overlijden van zijn vader Roegier in 1647 de staat van goed wordt opgemaakt, is Jan Van Meirhaeghe uit Kanegem te Oudenaarde present en twee jaar later brengt hij er de staat van goed over van zijn zwakzinnige en ongetrouwde broer Pieter Van Meirhaeghe.

Keren we terug naar Kanegem waar de doopregisters pas in oktober 1647 een aanvang nemen. Op 20 juli 1648 zien we *“Jan Merhage”* en *“Maria Merhage”* het peter- en meterschap waarnemen bij de geboorte van Franciscus Vander Varent, de *“uit ontucht geboren”* zoon van Jan Vander Varent en Maria De Bleeckere. Dit is het eerste spoor van onze naamgenoten in de Kanegemse parochieregisters.

Moeder Maria De Wulf overleed te Kanegem omstreeks 1648. Hoewel Jan Van Meirhaeghe achterbleef met een aantal kleine kinderen, zal hij niet meer hertrouwen.

Op 21 februari 1661 verschenen voor notaris Simoen Vander Kinderen te IJselmooreghem (nu het dorp Moregem) *“Cathelyne Van Merhaeghe ende Jan Van Merhaeghe fs Roegiers, over hem selven ende hem sterckmaekende over de kindren van Adriaen Van Merhaeghe sijnen broedere; zij gheven te kennen dat zij bij de instellinghe ende verhooghinghe te coope ghestelt hebben een partye lands genompt den bulck inde prochie van Nokere, groot ontrent zes honderdlands”*. Jan en zijn zuster Catharina stelden dus een stuk land te koop dat gepacht werd door de al eerder genoemde Willemijne Vanden Hautte, de weduwe van Joos Van Meirhaeghe fs Loys, die het tenslotte een maand later ook zal kopen. Jan en zijn zuster gaven hun halfbroer Joos Van Meirhaeghe fs Roegier uit Nokere volmacht om ter plekke deze verkoop voor de Nokerse schepenbank af te handelen.

Jan Van Meirhaeghe, voormalig poorter van Oudenaarde, was reeds meer dan zestig jaar oud wanneer hij het poorterschap van de stad Kortrijk kocht. Heel zeker voelde hij zijn levenseinde naderen en wou hij dat zijn kinderen zouden kunnen genieten van de voordelige regeling inzake de erfverdeling die aan het poorterschap verbonden was. Hij liet zijn zoon Pieter de formaliteiten vervullen en we lezen dan ook dat *“Pieter Van Meerhaghe fs Jans compareerde uit crachte van procuratie (volmacht) an hem verleent bij Jan Meerhaeghe fs Roegiers”* om *“syn vadre”* als poorter te laten registreren. Dit gebeurde op 25 november 1668 en op 28 november 1668 wordt de *“naeme van syn vadre inde poorterije”* genoteerd. Daarmee was Jan dus buitenpoorter van de kasselrij van Kortrijk. Hij staat geboekstaafd als *“Jan Meyerhaeghe fs Rogiers bij coope”*. Zijn zonen Adriaen, Jacques en Pieter werden vanaf 1670 ingeschreven als poorters door overerving.

Jan Van Meirhaeghe overleed twee jaar later te Kanegem op 9 september 1670. Hij werd zeventig jaar oud en overleefde zijn echtgenote Maijke De Wulf meer dan twintig jaar.

GENERATIE XV

XV.1. JAN VAN MEIRHAEGHE

Jan Van Meirhaeghe werd geboren te Nokere omstreeks 1629 als oudste zoon van Jan Van Meirhaeghe en Maria De Wulf (XIV.1). Hij was zes jaar oud toen zijn ouders naar Kanegem verhuisden.

Jan Van Meirhaeghe huwde omstreeks 1668 te Kanegem op 38-jarige leeftijd met **JOANNA DE RAMMELAERE**. Misschien was Jan, gezien zijn rijpere leeftijd, al eens eerder gehuwd geweest, doch daar vonden we vooralsnog geen aanwijzingen voor. De bruid, Joanna De Rammelaere, was een dochter uit een geslacht met stevige roots in het Tielts. In de poortrij van Tielt en Kanegem noteren we in de 16de en de 17de eeuw een 15-tal Rammelaeres, waarvan Lieven De Rammelaere d'oude en Clays De Rammelaere d'oude de stamvaders waren. Omstreeks 1625 woonde ene Marc De Rammelaere in de buurt van de hoeve *Groot Viggezele* op de Kanegemse Westhoek, waar ook de Meirhaeghe-stamhoeve zich situeerde. We konden Joanna De Rammelaere vooralsnog geen plaatsje binnen deze struik geven. Was ze een dochter van voormelde Marc De Rammelaere? Wél weten we dat ze een zuster had, Willemijne De Rammelaere, die op 19 september 1666 te Kanegem huwde met Pieter Van Pachtenbeke; Joanna De Rammelaere was getuige bij dit huwelijk. Hun kinderen werden te Ruiselede en te Kanegem geboren. "*Jan Meerave*" (= Jan Van Meirhaeghe) was peter van hun laatste kind Judocus Van Pachtenbeke dat op 5 januari 1682 te Kanegem geboren werd. Willemijne De Rammelaere overleed op 63-jarige leeftijd te Ruiselede op 10 maart 1703.

Uit het huwelijk van Jan Van Meirhaeghe en Joanna De Rammelaere werden te Kanegem vier kinderen geboren :

1. JAN MEIRHAEGHE

Geboren op 9 april 1669 en drie dagen later gedoopt in het bijzijn van grootvader Jan Van Meirhaeghe die peter werd, en meter Martina Alliet. Jan Meirhaeghe overleed te Kanegem vóór 1686 en bereikte de volwassen leeftijd dus niet.

2. MARIA MEIRHAEGHE

Geboren op 12 april 1671 en gedoopt op 15 april in het bijzijn van peter Pieter Van Pachtenbeke, echtgenoot van Wilhelma De Rammelaere, en van Margriete Verleye die in de plaats van Elisabeth Decock als meter optrad.

Maria Meirhaeghe huwde op 30-jarige leeftijd te Kanegem op 16 oktober 1701 met **STEVEN DEWEERDT**. De bruidegom werd te Kanegem geboren op 31 maart 1669 als oudste zoon van Steven Deweerdt en Catharina Vanhove. Hun vier kinderen te Kanegem geboren :

- a. **Pieter Deweerdt**, geboren op 28 januari 1704 en als kind overleden.
- b. **Maria Catharina Deweerdt**, geboren op 1 september 1707. Zij huwde met **Jacobus Vandenbroucke**, schepen van Kanegem anno 1766.
- c. **Jan-Baptiste Deweerdt**, geboren op 23 juni 1711. Hij huwde met **Rebecca Vandenbroucke**, geboren te Tielt op 25 maart 1709 als dochter van Adriaen en Jacoba Goethals. Later nam hij de uitbating van zijn vaders hofstede over; zijn neef Augustijn Meirhaeghe (XVII.3.C) is er zijn naaste buur. Jan-Baptiste Deweerdt overleed te Kanegem op 25 april 1782.
- d. **Pieter Jan Deweerdt**, geboren op 28 juli 1716.

Steven Deweerdt kocht het poorterschap van Kortrijk in november 1712. Hij verloor zijn echtgenote Maria Meirhaeghe te Kanegem op 30 november 1728 en hijzelf volgde haar enkele maanden later. Steven Deweerdt werd te Kanegem begraven op 15 juli 1729 met een "*officio semio*" of "*middelbare dienst*".

Aangezien de drie kinderen nog minderjarig waren bij het overlijden van hun moeder, werd een "*geschrijftelijcken staet van goede*" opgemaakt die ons leert dat Steven Deweerdt, samen met zijn schoonbroer Pieter Meirhaeghe, deelde in een hofstede op de Westhoek ¹⁹. Het gaat hier heel zeker om de oorspronkelijke *Meirhaeghehoeve* waar stamvader Jan uit Nokere zich in 1635 gevestigd had, die door overerving aan Maria en Pieter was toegekomen. We citeren: "*Een behuysde hofstede bestaen met een woonhuys, dhillft van een scheure ende dhillft van een overbeur, waarvan de wederhelft competeert aen Pieter Van Meerhaeghe, met alle boomcatheylen, doorenhaghen ende andere catheylen daerop staende, met omtrent twee bunder en half ende 67 roeden onder boomgaert land ende meersch, al ghelegghen binnen de prochie van Caneghem ende daer omtrent hondert roeden binnen de prochie van Thielt, al bestaende in ses differente partijen, bij den houder gebruyckt*".

Verder bezat Steven Deweerdt nog "*eene patie lant gestaen ende ghelegghen binnen de prochie van Caneghem, palende suyt, west ende noort Daneel Vande Weghe, oost Mr. Masiedt, groot 300 roeden*" en "*een deel van eene partie meersch palende oost Pieter Van Meerhaeghe, suyt, west ende noort de weduwe Van Laerebeke, groot voor dit deel 40 roeden*". Tenslotte erven de wezen na de dood van hun moeder de som van "23 ponden, 9 schellingen, 11 grooten en 6 deniers.

¹⁹ RAK, Parchemijnen Index, Wezerij, 110, f° 22 v.

In deze boedelbeschrijving vonden we eveneens de hiernavolgende cruciale passage waarin we het sleutelwoord en de wegwijzer **Nokere** aantreffen : *“hebbende den houder ende vooghden te kennen ghegheven datter ghedeurende het houwelyck vercocht is geworden, eene partie lant ghelegghen inde prochie van Nockere, voor de somme van 9 pond gr. eens sijnde ghecommen vande sijde vanden overledene (= Maria Meirhaeghe), dwelcke ande weesen moet vergoet worden”*.

Dit ene sleutelzinnetje maakte het ons mogelijk de streek en het dorp van herkomst terug te vinden van de Kanegemse Meirhaeghes en vormde het ultieme bewijs dat stamvader Jan Van Meirhaeghe inderdaad afkomstig was van Nokere. Op die wijze konden we de Kanegemse tak op de grote Van Meirhaeghe-stamboom enten.

3. JOANNA MEIRHAEGHE

Geboren op 11 maart 1673 en de 14de gedoopt in het gezelschap van peter Marinus Mestdagh en meter Maria Haesaert. Joanna overleed te Kanegem vóór 1686.

4. PIETER MEIRHAEGHE

Geboren omstreeks 1675.

volgt onder XVI.1

Het gezin van Van Meirhaeghe - Rammelaere woonde op de Westhoek waar ze een deel van de ouderlijke hoeve uitbaatten. Jan Van Meirhaeghe pachtte er ook nog een partij land van de heerlijkheid van *Vlaegt*. In het renteboek van *Vlaeght* anno 1671 noteren we : *“Jan Meerhave, commende van sijnen vadere, van een stuck landt, groot tweehondert lxvi (266) roeden”*. Daarvoor betaalde hij jaarlijks *“vijf halsteren evene”* of haver.

In tegenstelling tot die van zijn drie broers, vinden we Jans naam niet terug in de Kortrijkse poortერი. Speelde hij nog met het idee om ooit naar Nokere terug te keren en net als zijn vader en voorouders buitenpoorter van Oudenaarde te blijven? Zijn zoon Pieter Meirhaeghe zou pas in 1712 het poorterschap van Kortrijk kopen.

In 1669 en 1683 werd Jan als voogd aangesteld over de weeskinderen van zijn zuster Maria Van Meirhaeghe en die van zijn broer Jacobus Van Meirhaeghe. In januari 1671, enkele maanden na het overlijden van zijn vader, gaf Jan volmacht aan Jacobus (Jacques) Van Meirhaeghe, de halfbroer van zijn vader die te Nokere woonde, om voor de baljuw van Nokere te verschijnen en er te *“verheeven eenen bodum van leene, den voornoemden Jan Van Merrhaeghe fs Jans hem verstorven bij de doot van Jan Van Merhaeghe fs Roegiers; voorts hebben de leenmannen Jacques Van Merhaeghe ghestelt voor bediendelick man van het voornoemde leen”* ²⁰. Als oudste zoon had Jan inderdaad die leengrond geërfd van zijn vader Jan, die deze op zijn beurt als oudste zoon van zijn vader Roegier had geërfd.

In een telling van de Kanegemse bevolking uit 1686 staat *Jan Merhaeghe* vermeld als *“cleene pagter”* met twee kinderen en een *“maerte”* of dienstmeid die hij onderdak gaf ²¹.

Joanna Rammelaere overleed te Kanegem op 6 mei 1682. Jan Van Meirhaeghe overleefde zijn vrouw meer dan twintig jaar en stierf te Kanegem op 23 juli 1703.

²⁰ Rijksarchief Gent, Oud Gemeentearchief Nokere, Wettelijke Passeringen, 1671.

²¹ RAK, Bruine Pakken, anno 1686.

Adriaen Van Meirhaeghe werd te Nokere geboren op 17 januari 1635 als zoon van Jan Van Meirhaeghe en Maria De Wulf (XIV.1). Hij werd de volgende dag gedoopt en keeg als peter en meter Adrianus Van Meirhaeghe en Adriana Van Meirhaeghe. Adriaen was vier maanden oud als zijn ouders van Nokere naar Kanegem verhuisden.

Hij erfde het poorterschap van Kortrijk in 1670 en in datzelfde jaar trad hij te Kanegem in het huwelijk met **MARIA HASAERT**. Huwelijksgetuigen zijn Jan Van Meirhaeghe en koster Jacobus Vanderhaeghen. De bruid was afkomstig van Oostkamp. Merkwaardig hoe deze Kanegemnaar zijn bruid in de buurt van Brugge vond. Had hij aldaar kennissen of verwanten wonen? Inderdaad, een achterneef en -nicht hadden zich al eerder in het Brugse gevestigd²². Het echtpaar vestigde zich op een hoeve op de Kanegemse Westhoek. Hun huwelijk bleef kinderloos.

Maria Hasaert overleed zes jaar later te Kanegem op 5 september 1676. Adriaen Van Meirhaeghe hertrouwde te Kanegem op 19 augustus 1685 met de veel jongere **FRANCISCA VERSTRAETE**. Maria Ostijn, echtgenote van Pieter Verstraete was huwelijksgetuige. Uit dit huwelijk worden twee dochters geboren :

1. MARIA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 30 oktober 1686 en de volgende dag gedoopt. Peter en meter : Jan Verstraete en Maria Ostijn.

Maria Meirhaeghe huwde te Tielt op 30 april 1710 met **JAN DESLOOVERE**. Getuigen : Livinus De Brabandere en Godelieve Meirhaeghe. Zij kregen vier zonen die, gespreid over een periode van zestien jaar, te Tielt ter wereld kwamen:

- a. **Guilielmus Desloovere**, geboren op 13 september 1711.
- b. **Josephus Desloovere**, geboren op 22 juli 1717.
- c. **Petrus Desloovere**, geboren op 4 januari 1722.
- d. **Lucas Desloovere**, geboren op 16 januari 1726.

Maria Meirhaeghe overleed te Tielt als weduwe en werd er begraven op 13 oktober 1736 met een "*missa cantata*" of een gezongen mis, wat erop wijst dat ze redelijk bemiddeld was. Ze werd vijftig jaar oud.

2. GODELIEVA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 7 december 1689. Koster Jan Loquet is peter bij afwezigheid van Egidius (Gillis) Van Meirhaeghe en Maria Verstraete is meter.

Godelieve Meirhaeghe huwde op 31-jarige leeftijd te Kanegem op 3 februari 1720 met **JOSEPH LAVEYN**, zoon van Carolus en Maria Vandeveld. De vader van de bruidegom was *tavernier* of herbergier te Kanegem. Landman en poorter Joseph Laveyn was reeds eerder gehuwd te Kanegem op 12 februari 1707 met **Maria Dierckens** die hem vijf kinderen schonk. Zij overleed te Kanegem op 5 oktober 1719. Uit het tweede huwelijk van Joseph Laveyn met Maria Meirhaeghe werden te Kanegem nog zeven kinderen geboren:

- a. **Catharina Theresia Laveyn**, geboren op 10 april 1721.
- b. **Willem Laveyn**, geboren op 24 november 1722.
- c. **Philippus Antonius Laveyn**, geboren op 5 juli 1724.
- d. **Birgitta Laveyn**, geboren op 25 september 1725.

²² Zie o.m. Deel 1, Joanna Van Meirhaeghe (XIII.4.10.e) en Antoon Van Meirhaeghe (XIII.4.10.h).

- e. **Jacobus Leonardus Laveyn**, geboren op 1 januari 1727.
- f. **Frans Laveyn**, geboren op 14 april 1729.
- g. **Maria Agnes Laveyn**, geboren op 10 april 1733.

Godelieve Meirhaeghe overleed te Kanegem op 48-jarige leeftijd op 19 november 1737. Joseph Laveyn trad nog een derde maal in het huwelijk, dit keer met **Catharina Neirinck**. Dit huwelijk bleef kinderloos. Beiden stierven binnen één week te Kanegem, Catharina Neirinck op 26 april en Joseph Laveyn op 1 mei 1743.

In een telling van de Kanegemse bevolking uit 1686 staat *Adriaen Merhaeghe* vermeld met vrouw en twee kinderen²³. Poorter *Adriaen Van Merrhaghe* verhuisde in 1702 van Kanegem naar Tielt. In het poortersboek lezen we : “*commende van Caneghem, versett op Thielt*”²⁴.

Adriaen Van Meirhaeghe overleed te Tielt in zijn 74ste levensjaar op 25 december 1709. Zijn weduwe betaalde haar jaarlijkse poortersbijdrage tot in 1719. Francisca Verstraete overleed te Tielt “*morte subito*” of schielijk, dag op dag tien jaar na haar echtgenoot, namelijk op Kerstmis 1719.

XV.3. JACOBUS VAN MEIRHAEGHE

Jacobus Van Meirhaeghe werd omstreeks 1645 te Kanegem geboren als zoon van Jan Van Meirhaeghe en Maria De Wulf (XIV.1). Zijn moeder overleed kort na zijn geboorte. Hij verwierf zijn poorterschap van de stad Kortrijk in 1670.

Jacobus Van Meirhaeghe huwde een eerste maal te Kanegem op 19 oktober 1669 met **ELISABETH DE COCK**, geboren te Ruselede als dochter van Joos De Cock en Maria Coussens. Getuigen : “*Joannes Merhaghe pater sponsi*” of de vader van de bruidegom, en Maria Coussens, moeder van de bruid. Het echtpaar vestigde zich op de Kanegemse Westhoek waar hun zes kinderen geboren werden :

1. JAN MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 21 juli 1671. Peter en meter : Jan Van Meirhaeghe en Maria De Cock. Jan Meirhaeghe overleed als jongeman van 19 jaar te Kanegem op 23 maart 1690.

2. MARIA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 14 maart 1673. Peter en meter : Livinus Codde en Maria Coussens. Maria Meirhaeghe overleed te Kanegem als kind van drie Kanegem op 25 december 1676.

3. JUDOCA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 10 augustus 1675. Peter en meter : Judocus De Cock en Maria Hasaert.

“*Judoca Meraeve*” huwde te Ruselede op 4 mei 1700 met poorter **JASPAR VAN ACKERE**, zoon van Jan. Getuigen: Balthasar Van Ackere en Livina Thienpondt. Het echtpaar vestigde zich op “*eene hofstede inde prochie van Ruysselede onder de baronnie van Poucque*”. Jaspas heeft verder nog een “*stuck lants van 1 ghemet en een stucxken van 90 roeden, liggende inde prochie van Ruysselede onder de heerlyckheede van Sinte Pieters*”. Te Ruselede werden hun zes kinderen, o.m. een tweeling, geboren :

²³ RAK, Bruine pakken, anno 1686.

²⁴ RAK, Poortersboeken, Buitenpoorters van Kortrijk, Kanegem.

- a. **Petronilla Van Ackere**, geboren op 17 maart 1701.
- b. **Petrus Van Ackere**, geboren op 2 januari 1704.
- c. **Livinus Van Ackere**, geboren op 29 april 1708.
- d. **Maria Francisca Van Ackere**, geboren op 25 augustus 1711.
- e. **Maria Van Ackere**, geboren op 27 maart 1715, en haar tweelingzuster:
- f. **Catharina Van Ackere**, geboren op 27 maart 1715.

Judoca Meirhaeghe overleed in haar veertigste levensjaar te Ruiselede op 2 april 1715 aan de gevolgen van de moeilijke bevalling. De tweeling die ze baarde stierf "*hora nativitatis*" of "in het uur der geboorte"... Op 16 september 1715 werd Pieter Van Meirhaeghe uit Kanegem, broer van de overledene, als voogd mateneel aangesteld over de vier achterblijvende wezen. Deze krijgen ieder een kwart van "*24 ponden, 7 schellingen, 8 grooten vlaemsch*" toebedeeld.

4. PASCHASIA MEIRHAEGHE

Paschijne Meirhaeghe werd te Kanegem geboren op 15 maart 1677. Peter en meter : Jacobus Debacker en Paschasia Van Gampelaere. Zij overleed ongehuwd, te Ruiselede op 25 maart 1703. Ze was 26 jaar oud.

5. PIETER MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 17 september 1679. Peter en meter : Petrus Van Meirhaeghe en Maria Decock. Bij zijn meerderjarigheid kocht hij op 28 november 1706 het poorterschap van de stad en de kasselrij Kortrijk.

Pieter Meirhaeghe huwde te Kanegem op 14 augustus 1707 met de twintig jaar oudere **LIVINA VAN GAMPelaERE**. De bruid werd te Kanegem geboren op 27 juli 1659 als dochter van Jacobus Van Gampelaere en Cornelia Vandoorne en kleindochter van Jacob Van Gampelaere en Paschalia Buys. De bruid was een dochter uit een welvarend landbouwersgeslacht. Bij hun huwelijk sloten Pieter en Livina een "*contract antenuptiael*" of huwelijkscontract af "*waarbij dat staet geseyt alsdat den lanckx levenden sal vermoghen te gebruycken alle de goederen die sij tsaemen ten huywelijcke hebben ghebrocht, sijn leven lanck geduerende, sonder dat hij sal moeten maecken staet van goede in cas dat sij staende dit huywelijck geen kinderen in leven wesende achter en laten*". Verder wordt nog bepaald dat "*den lanckx levenden*" geen onroerende goederen mag verkopen, maar dat hij of zij wel het levenslang "*usufruit*" of het vruchtgebruik zal genieten. Dit huwelijk werd, gezien de reeds gevorderde leeftijd van de bruid, niet met kinderen gezegend.

Pieter Meirhaeghe baatte een hoeve uit gelegen onder "*dheerliche vanden Beecxchen in Caneghem*". Dit weten we uit de staat van goed waarin Pieter Meirhaeghe als voogd werd aangesteld over de vijf minderjarige wezen van zijn schoonbroer Jan Van Gampelaere en Martina Vandierendonck. Een *Status Animarum* uit 1713 wijst uit dat hij een knecht en twee meiden in dienst had, met name Lievinus De Bruyne, Franchoise Basoph en ene Joanna ²⁵. In 1717 zien we Pieter Meirhaeghe, samen met zijn naamgenoot en kozijn Pieter Meirhaeghe (zoon van Jan XVI.1), voor de schepenbank van Nokere verschijnen om aldaar hun erfdeel, nog afkomstig van hun overgrootvader Roegier Van Meerhaeghe, te verkopen.

Pieter Meirhaeghe was slechts 44 jaar oud toen hij te Kanegem overleed op 26 juli 1723. Zijn weduwe Livina Van Gampelaere volgde hem drie jaar later en werd te Kanegem op 17 april 1726 "*cum officia summo*" of met de hoogste dienst begraven. Zij werd 66 jaar oud.

²⁵ RAG, Fonds Bisdom, Kanegem, nr 3341.

Na de dood van Livina rezen er problemen omtrent de interpretatie van het huwelijkscontract. Daarin stond immers niet vermeld of *“de goederen naer (na) het overlijden van den lanckx levenden sullen moeten canthouden ende sijde van daer die ghecommen sijn, soo dat men niet gheweten en heeft hoe men naer hun overlijden dese goederen soude moeten deelen”*. Men won het advies in van twee Gentse advocaten, meester Van Goethem en meester Moortgat, doch deze wilden geen schriftelijk advies geven *“door de duijsterheijd van hetselve contract”*. Zij suggereren alleen dat *“de partijen daerover souden accordeeren ende overeencommen”*. De zaak werd tenslotte als volgt geregeld. De drie weeskinderen die Jaspaert Van Ackere te Ruiselede had met Judoca Meirhaeghe, zijn de enige erfgenamen van suikernonkel Pieter Meirhaeghe. Zij verkopen de hofstede met 1 bunder en 291 roeden land samen met alle roerende en onroerende goederen *“bij forme van vuytgrootinghe”* (verkoop binnen de familie) aan de wezen van Jan Van Gampelaere en dit voor de som van 50 ponden groot courant. De wezen Van Gampelaere zijn op hun beurt de wettelijke erfgenamen van tante Livina Van Gampelaere.

Pieter Meirhaeghe en Livina Van Gampelaere hadden vóór hun overlijden een aanzienlijke *fundatie* gesticht, waarmee na hun dood, tijdens hun *jaargetijden*, brood moest uitgedeeld worden aan de armen van Kanegem. In een kerkrekening van 1771 – dit is 45 jaar na hun overlijden - lezen we : *“aengaende het broot dat de kercke moet leveren inde voorschreven jaergetyden, in den nombre van acht vaeten coorne, gebacken in broot, te weten, een vat in tjaergetyde vanden heere pastor Bultinck, een vat in tjaergetyde van den heere pastor De Keijsere, drie vaeten in tjaergetyde van Susanna Neerman ende twee vaeten in tjaergetyde van Mherhaege ende Livijne Van Gampelaere syne huysvrouwe”*. Al deze zaken wijzen erop dat dit echtpaar goed bij kas was.

6. ADRIAEN MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 18 januari 1681. Peter en meter : Adrianus Van Meirhaeghe en Joanna N. Adriaen Meirhaeghe overleed als kind te Kanegem.

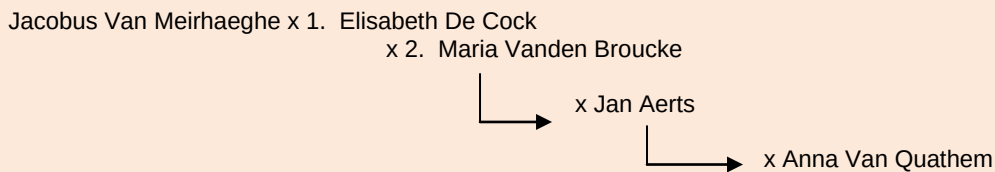
Moeder Elisabeth De Cock overleed te Kanegem op 10 juni 1683. Weduwnaar Jacobus Van Meirhaeghe hertrouwde voor de pastoor van Aarsele op 4 mei 1685 met **MARIA VANDENBROUCKE**. Getuigen : Petrus Van Meirhaeghe en Joanna Vandenbroucke. De bruid werd te Aarsele geboren op 9 juli 1649 als dochter van Jan Vanden Broucke en Judoca Devoldere. Uit dit tweede huwelijk werd te Kanegem nog één kind geboren :

7. MARIA MEIRHAEGHE

Geboren op 18 oktober 1686. Petrus Van Meerhaeghe fungeerde als peter bij afwezigheid van Gillis Van Meirhaeghe. Grootmoeder Judoca Devoldere was meter. Maria Meirhaeghe overleed als kind te Kanegem.

Jacobus Van Meirhaeghe overleed te Kanegem op 21 februari 1687. Hij werd slechts 42 jaar oud. Zijn weduwe, Maria Vandenbroucke, hertrouwde een paar maand later te Kanegem op 19 oktober 1687 met **JAN AERTS**. Zij beviel er op 4 september 1689 van een tweeling, Carolina en Jacobus Aerts, en stierf in het kraambed. Maria Vandenbroucke werd te Kanegem begraven op 5 september 1689. Ze was 40 jaar oud.

Jan Aerts hertrouwde op zijn beurt vier maand later te Kanegem op 31 januari 1690 met **Anna Van Quathem**. In 1693 werd hun dochtertje Aldegonde Aerts geboren die Petrus Van Meirhaeghe als peter krijgt. Kort daarna – op 16 november 1694 - overleed ook Jan Aerts te Kanegem...

Na het overlijden van Elisabeth De Cock werd er op 25 augustus 1683 voor de Kortrijkse Wezerij een staat van goed opgemaakt ²⁶. Laurens De Cock uit Ruselede en Jan Meirhaeghe, zoon van Jan (XV.1) uit Kanegem, worden als voogden aangesteld over de weeskinderen Jan, Pieter, Adriaen, Joozijne en Passchijne Meirhaeghe, kinderen van Jacobus. De wezen erfden ieder een vijfde deel van *“eene behuysde hofstede met een woonhuys, schuere ende ovenbuer ende andere catheylen daer up staende, mitsgaders een stuck lants oost daeraen, tsamen groot omtrent een half bunder, gheleghen in Caneghem, daer hunnen vader teghenwoordich woont, palende in tgheheele oost ende zuyt de straete, west Pieter Van Meerhaghe ende noort Adriaen Meerhaghe”*. Verder erfden ze nog een *“stuck lants in Thielt Buyten palende west de straete, noort Pieter Verstraete, oost Jan Van Meerhaghe”*. Deze hoeve was belast met een jaarlijkse rente van 6 pond groot *tot profijt van* Joos Dhondt en een dito rente van 1 pond groot *tot profijt van* Margriete Verleye. Deze rente viel ten laste van enerzijds het sterfhuis van Jacob Van Meirhaeghe en anderzijds van de vier *“ooms ende moeije paterneel”* d.w.z. van hun ooms en tante Van Meirhaeghe. Van de moederlijke zijde erfden de kinderen in een derde van *“een behuysde hofstede en nog een partijke lants van 5 ghemeten, gheleghen te Torhout verre west vande kercke”*. De overige twee derden kwamen toe aan Anthone Maes en Jan Van Aelst. Blijkbaar had Elisabeth De Cock verwanten wonen in het verre Torhout. Ook hier treffen we dus een link aan met het Brugse, waarheen al eerder Meirhaeghes verhuisd waren. De wezen erfden tenslotte ieder een vijfde deel van de somme van 24 ponden, 1 schelling en 9 grooten.

Na de dood van hun vader Jacobus Van Meirhaeghe werd zijn staat van goed op 21 april 1687 overgebracht door *Jan Van Meerhaghe fs Jan woonende tot Caneghem* en Jan Vanden Broucke uit Aarsele als voogden van *Marie Van Meerhaghe*, kind uit het tweede huwelijk van Jacobus ²⁷. Daarin is sprake van de voormelde behuisde hofstede met woonhuis, schuur en 100 roeden grond te Kanegem, het stuk land op Tielt-Buiten van 108 roeden en de lopende renten. Ook de behuisde hofstede te Torhout met 9 stukken landbouwland en meers wordt genoemd. De weeskind erft nu ook nog van de zijde van moederzijde in een *“behuysde hofstede met lant en meersch gheleghen binnen de prochie van Arsele bij den Ruyffele”*.

Op 10 november 1704 verscheen de inmiddels meerderjarige *Pieter Van Meerhaghe fs Jacques wonende tot Caneghem* voor de weesheren om het voogdijschap over zijn nog minderjarige halfzuster Marie op zich te nemen. Hij was er vergezeld van schoonbroer Jaspar Van Ackere die verklaarde dat hij inmiddels gehuwd was met Joosijne Van Meirhaeghe en dat Joannes en Passchijne Van Meirhaeghe overleden zijn ²⁸.

²⁶ Rijksarchief Kortrijk (RAK), Wezerij, nr 95, f° 31 r.

²⁷ RAK, Wezerij, nr 95, f° 33 v.

²⁸ RAK, Wezerij, nr 95, f° 31 v.

GENERATIE XVI

XVI.1. PIETER MEIRHAEGHE

Pieter Meirhaeghe werd te Kanegem geboren omstreeks 1675 als zoon van Jan Van Meirhaeghe en Joanna Rammelaere (XV.1).

Hij huwde te Kanegem op 29 april 1702 met **MARIA DEWEERDT**. De bruid werd te Kanegem geboren op 1 april 1672 als dochter van Steven Deweerdt en Catharina Vanhove.

Even een blik op het gezin waaruit de bruid stamt. Haar vader, Steven Deweerdt, huwde te Kanegem in 1667 met Catharina Vanhove, dochter van Joos Vanhove en Cornelia Vives. Te Kanegem werden hun zeven kinderen geboren :

- a. **Steven Deweerdt**, geboren op 31.3.1669. Hij huwde met **Maria Meirhaeghe**.
- b. Adriaen Deweerdt, geboren op 3.4.1671.
- c. **Maria Deweerdt**, geboren op 1.4.1672. Zij huwde met **Pieter Meirhaeghe**.
- d. Petronilla Deweerdt, geboren op 2.4.1675.
- e. Joseph Deweerdt, geboren op 12.3.1677. Huwde met Livina Van Ryssel.
- f. Roeland Deweerdt, geboren op 21.1.1681. Huwde met Juliana Vande Weghe.
- g. Jan Deweerdt, geboren op 11.4.1684.

Steven Deweerdt en Catharina Vanhove overleden te Kanegem respectievelijk op 12.2.1702 en 7 april 1720. De families Meirhaeghe en Deweerdt waren dus door een *double alliance* met elkaar verbonden.

Pieter Meirhaeghe en Maria Deweerdt kregen samen negen kinderen, allen te Kanegem geboren, waarvan er vijf reeds als kind overleden. Alleen vier zonen overleefden. Zij zullen de stamvaders worden van de **vier takken (A, B, C, D)** waarin we de Kanegemse struik omwille van de overzichtelijkheid hebben opgesplitst.

1. JAN MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 13 maart 1703.

volgt onder XVII.1.A.

2. JOSEPH MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 31 december 1704. Peter en meter : Joseph Deweerdt en Maria Meirhaeghe. Joseph Meirhaeghe overleed als kind vóór 1713.

3. PIETER JOSEPH MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 11 april 1706.

volgt onder XVII.2.B.

4. MARIA CATHARINA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 8 oktober 1708. Peter en meter : Roeland Deweerdt en Maria Meirhaeghe. Maria Catharina Meirhaeghe overleed als kind voor 1713.

5. CORNELIA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 23 november 1709. Peter en meter : Steven Deweerdt en Livina Van Gampelaere. Cornelia Meirhaeghe overleed als kind vóór 1713.

6. AUGUSTINUS MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 15 februari 1711.

volgt onder XVII.3.C.

7. JACOBUS MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 7 november 1713.

volgt onder XVII.4.D.

8. MARIA CATHARINA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 5 juni 1717. Peter en meter : Jan Deweerdt en Catharina Vanhove. Zij overleed drie maand later te Kanegem op 10 september 1717.

9. LIVINA THERESIA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 5 juni 1717, tweelingzuster van Maria-Catharina. Peter en meter : Livinus Debruyne en Juliana Vande Weghe. Zij overleed twee maand later te Kanegem op 15 augustus 1717.

Een *status animarum* - dit is een overzicht van de parochianen die oud genoeg waren om hun Pasen te houden - uit 1713 wijst uit dat op de hoeve van *Pieter Meerhaeghe*, naast zijn gezinsleden, ook nog een meid gehuisvest was, Fransoise De Smet ²⁹.

Pieter Meirhaeghe werd op 17 september 1712 buitenpoorter van Kortrijk "by coope". Veertien dagen eerder, op 3 september 1712, was hij naar Nokere getrokken om er de nodige formaliteiten te vervullen in verband met de leengrond die hem toekwam vanwege zijn vader Jan, grootvader Jan en overgrootvader Roegier Van Meirhaeghe. We lezen : *"compareerde voor den baljuw ende de leenmannen der prochie van Nockeren ter Borch, in persooene van Pieter Van Merhaeghe fs Jans, Jans soone, inwoonder der prochie van Caneghem, Casselrije van Cortrijck, welcken comparant verclaert by desen te verheffen sekeren bodem van leene, groot wesende twee hondert lants, ghenaeempt de Streepe, den comparant toecommende bij successie van sijnen vadere ende daer te vooren van sijnen grootvadere"* ³⁰.

Vier jaar later, op 30 september 1716, zien we onze Kanegemnaars een laatste keer te Nokere voor de plaatselijke schepenbank *"wettelijk passereren"*. Pieter Meirhaeghe, zoon van Jan (XVI.1), Pieter Meirhaeghe, zoon van Jacobus (XV.3.5) en Joos Haeck, zoon van Maria Van Meirhaeghe (XIV.1.5), verschijnen er als erfgenamen *"ten sterfhuysse van wijlen Jan Van Merhaeghe fs Roegiers"*, hun grootvader. Zij verkopen er al hun eigendommen die ze ooit van hun overgrootvader Roegier Van Meirhaeghe (XIII.4) geërfd hadden ³¹. Koper is Pieter Jan Van Cauwenberghe, burgemeester van Nokere en een verre neef via zijn grootmoeder Anna Van Meirhaeghe (XIII.1.4), echtgenote van Pieter Van Cauwenberghe die eveneens burgemeester van Nokere was geweest. Pieter Jan was daarenboven gehuwd met Catharina Van Meirhaeghe, met wie hij in de derde graad verwant was.

De Kanegemnaars hebben zich aldaar *"al wel ende wettelijck ontgoedt, ontvuyt ende onteirft met sprekende monde ende wechwerpende halm"* van de volgende bezittingen: 6 vierendelen land, een meersch van 3 vierendelen, een partij land van 7 vierendelen genaamd *de Streepe*, samen met *"een behuysde ende beplante hofstede met den hove, landen, bosch, meirsch ende geweedt daarmede gaende, groot ontrent 14 honderdlands"*. De totale koopsom bedroeg 75 ponden groot courant.

²⁹ RAG, Fonds Bisdom, Kanegem, nr. 3341, status Animarum dd 4.8.1713.

³⁰ RAG, Oud Gemeentearchief Nokere, Wettelijke Passeringen, 3.9.1712.

³¹ RAG, Oud Gemeentearchief Nokere, Wettelijke Passeringen, 30.9.1716.

Door deze verkoop werd de navelstreng die de Kanegemnaars nog met de moedergrond verbond, definitief doorgeknipt. Nokere en Wortegem zouden alleen nog snel vervagende herinneringen zijn die tenslotte geheel vergeten werden, om drie eeuwen later door ondergetekenden weer tot bewustzijn te worden gewekt. Het is tekenend én symbolisch dat omstreeks deze tijd – halfweg de 18de eeuw - onze familienaam “Van Meirhaeghe” te Kanegem het prefix “Van”, dat verwijst naar de plaats van herkomst, definitief verloor. Voortaan zouden de Kanegemse of West-Vlaamse Meirhaeghes als “Meirhaeghes-zonder-Van” door het leven gaan.

Maria Deweerdt overleed een paar dagen na haar 52ste verjaardag te Kanegem op 7 april 1729. In de onmiddellijke omgeving en binnen een goed half jaar stierven ook haar broer Steven Deweerdt en schoonzuster Maria Meirhaeghe. Wellicht was een of andere besmettelijke ziekte hiervoor verantwoordelijk. In de Kortrijkse Wezerij vinden we onderstaande “staet van goede”:

“Joannes van Meerhaeghe fs Pieters, wonende te Thielt ende Steven Deweerdt fs Steven woonende op Caneghem, als vooghden van Pieter, Augustin ende Jacobus Van Meerhaeghe filii Pieter, soone van Jan, brenghen over bij eede op den 13den junij 1729 het goet de weesen verstorven by der doot van Marie De Weert fa Steven, hunne moeder, te weten om ijder weese een vierde in dhelft van eene behuysde hofstede bestaen met woonhuys, dhilft van eene scheure ende dhilft van het ovenbeur, waarvan de wederhelft competeert Steven De Weerd, met boomen ende voorder boomcatheylen daerop staende met ontrent 3 bunder en 350 roeden onder bogaert, lant ende meersch bestaende in acht differente partijen, ghestaen ende gheleghen binnen de prochie van Caneghem, onder dheerlicheide van Vlacht ende Vigeseele, waarvan datter oock ligghen ontrent 80 roen opde prochie van Thielt Buyten, al by den houder ghebruyckt, belast met een rente van 2 ponden, 1 schelling, 8 groote tsjaers, penning 16° in profyte van Sr. Pieter Van Biesbrouck. Ende van inhauelijcke catheylen, prijs van lantsrecht ende beesten, inbringh van huyshave ende andersints om yder weese de somme van 9 pont, 18 schellingen, 3 groten, 11 deniers suyver boven alle commeren ende lasten, danof den vader belooft heeft sijne weesen te garranderen onder hem berustende als houdende deselve in schaeden ende baeten, naer costume, dit alles conforme den schrijftelijcken staet van goede”³².

Pieter Meirhaeghe overleed te Kanegem op 4 oktober 1742. Hij werd ongeveer 67 jaar oud.

hoeve Groot Vigghezele³³

³² RAK, Wezerij, nr 110, f° 23 r.

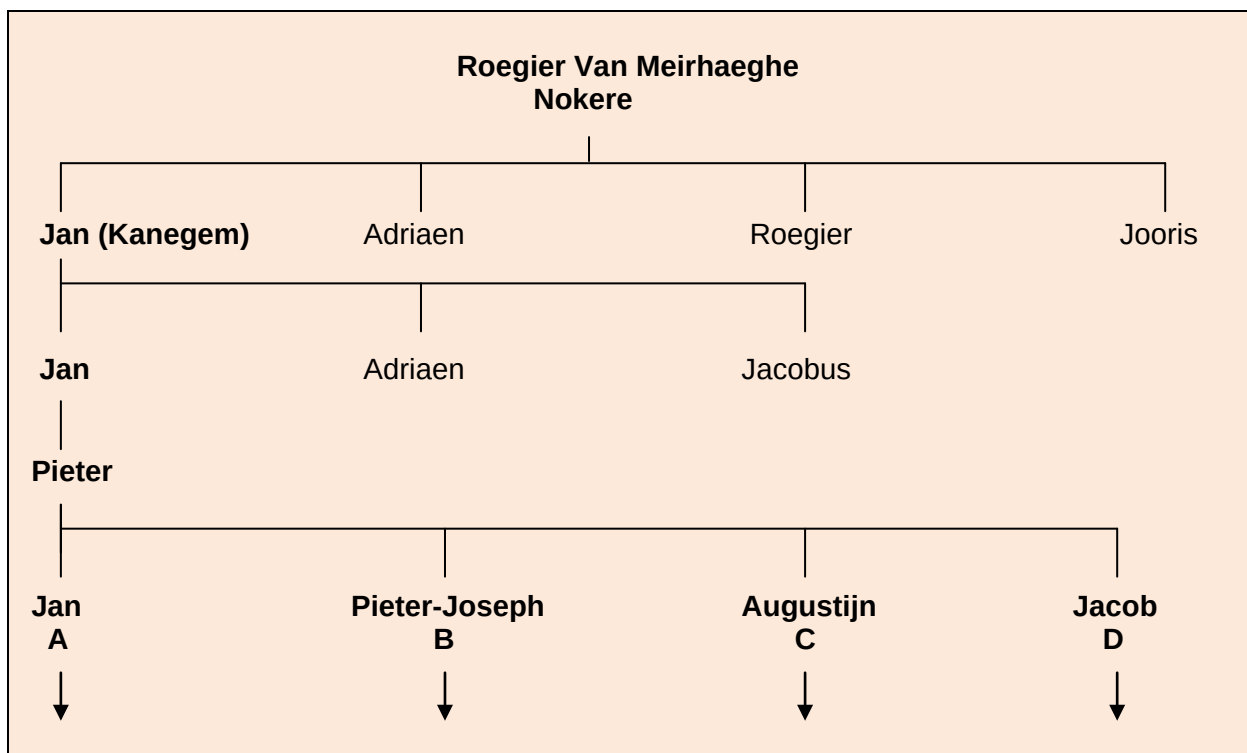
³³ Inventaris bouwkundig erfgoed, Internet.

SAMENVATTING

Van alle mannelijke Meirhaeghes die tot nu toe in dit tweede deel genoemd en in het Tieltse geboren werden of leefden, is laatstgenoemde stamhouder **Pieter Meirhaeghe** (XVI.1) **de enige die het geslacht verderzet**. Het scheelde dus niet veel of de Kanegemse tak was al na twee à drie generaties uitgestorven. Pieter Meirhaeghe had dus vier zonen – **Jan, Pieter Joseph, Augustijn** en **Jacobus Meirhaeghe** - die de stamvaders werden van een talrijk nageslacht, wiens reilen en zeilen we hierna behandelen. Drie van hen verlaten na hun huwelijk het oude Kanegemse nest om zich in de onmiddellijke omgeving, doch buiten de grenzen van hun geboortedorp, een eigen toekomst uit te bouwen. Jan en Augustijn Meirhaeghe vestigen zich te *Tielt-Buyten* en Jacobus Meirhaeghe te Ruislede. Alleen Pieter Joseph Meirhaeghe blijft in Kanegem waar hij de uitbating van de ouderlijke hoeve van zijn vader overneemt en verder uitbaat.

Gemeentehuis Kanegem

Stamtafel Kanegem

GENERATIE XVII

XVII.1.A. JAN MEIRHAEGHE

Jan Meirhaeghe werd te Kanegem geboren op 13 maart 1703 als eerste kind van Pieter en Maria Deweerdt (XVI.1). Het kind werd de volgende dag gedoopt door de pastoor van Ruiselede in het bijzijn van peter Pieter Meirhaeghe en meter Catharina Vanhove.

Jan huwde te Kanegem op 7 februari 1728 met **CATHARINA WALLAERT**, dochter van Jan Wallaert en Margaretha Van Beveren. Het echtpaar vestigde zich op Tielt-Buiten waar hun dochter geboren werd:

1. MARIA CATHARINA MEIRHAEGHE

Geboren en gedoopt te Tielt op 23 januari 1729. Grootvader Pieter Meirhaeghe en grootmoeder Margriet Van Beveren waren peter en meter. Haar moeder overleed veertien dagen later aan de gevolgen van deze bevalling.

Maria Catharina brengt op 19-jarige leeftijd een natuurlijk kind ter wereld:

- a. **Pieter Meirhaeghe**, geboren op 28 januari 1748 en binnen de maand te Tielt overleden op 24 februari 1748.

Maria Catharina Meirhaeghe huwde drie jaar later te Tielt op 23 februari 1751 met **PIETER DE BOSSCHERE**, zoon van Jan, met wie ze verschillende kinderen had. *Spinster* Maria Catharina Meirhaeghe overleed op 83-jarige leeftijd te Tielt op 2 augustus 1812 in haar woning in de leperstraat.

Catharina Wallaert overleed, zoals gezegd, veertien dagen na de geboorte van haar eerste kind. Zij werd met zes gelezen missen – de middendienst - te Tielt begraven op 6 februari 1729. Ze werd amper 26 jaar oud. We citeren de *schrijftelijcken staet* die na haar overlijden voor de Kortrijkse Weesheren werd overgebracht ³⁴:

“Pieter van Meerhaeghe fs Jans woonende tot Caneghem ende Francois Wallaert fs Jans op Thielt Buyten, beede als vooghdn van Maria Catharijna Van Meerhaeghe fa Joannes sone van Pieter, bringhen over bij eede opden 9° meye 1729 het goet van dese weese verstorven bij het overlijden van hunne moeder Catharine Wallaert fa Jans, te weten anne dese weese over de geheele successie van inhauwelijcke catheylen, prijs van landsrechten als andersints omme dese weese de somme van twee en twintigh pont, neghen schellingen, acht groote, ses deniers vlaems, suyver boven alle commeren ende lasten, danof haeren voornoemden vader belooft sijn weese costeloos ende schadeloos te sullen garranderen ende indemneren onder hem berustende als houdende de selve in schaede ende baete naer costuyme”.

Enkele maanden later reeds hertrouwde Jan Meirhaeghe te Ruiselede, op 17 juli 1729 met **PETRONILLA ALLIET**. Zij werd te Ruiselede geboren op 13 januari 1707 als dochter van Pieter Alliet en Maria Debacker. Jan Meirhaeghe was dus in amper anderhalf jaar tijd een eerste maal gehuwd, vader geworden, weduwnaar geworden en hertrouwd... Uit dit tweede huwelijk werden te Tielt nog zeven kinderen geboren waarvan er twee in hun eerste levensjaar overleden:

³⁴ RAK, Wezerij, nr 110, f° 186 r.

2. PIETER JAN MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 5 oktober 1730 en de volgende dag door peter Pieter Meirhaeghe en meter Maria Anna Claus ten doop gedragen. Het kind werd één maand later begraven te Tielt op 6 november 1730.

3. PIETER LIVINUS MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 12 november 1731.

volgt onder XVIII.1.

4. HUBERTUS MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 28 december 1734. Doopheffers (peter en meter) : Hubert Vercruysse en Maria Elisabeth Degrande. Hubert Meirhaeghe overleed als jongeman van 16 jaar te Ruiselede op 15 november 1750.

5. PETRONILLA MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 18 december 1737. Doopheffers: Augustijn Meirhaeghe en Livina Alliet. Zij huwde een eerste maal te Ruiselede op 18 mei 1762 met **JOSEPH LOOTENS** uit Vinkt. Het echtpaar baatte een hofstede uit op de Kanegemse Westhoek alwaar hun zeven kinderen geboren werden:

- a. **Jan-Baptiste Lootens**, geboren op 23.6.1764 (+).
- b. **Carolus Ludovicus Lootens**, geboren op 17.9.1765.
- c. **Jan-Baptiste Lootens**, geboren op 17.4.1768.
- d. **Albertus Lootens**, geboren op 25.6.1770.
- e. **Joanna Catharina Lootens**, geboren op 29.6.1772.
- f. **Carolus Lootens**, geboren op 18.3.1775
- g. **Carola Lootens**, geboren op 31.7.1777.

Joseph Lootens overleed te Kanegem op 28 mei 1777, twee maand vóór de geboorte van zijn zevende kind. Petronilla Meirhaeghe hertrouwde te Kanegem op 26 februari 1782 met weduwnaar **JAN ELIAS VANDER MEERSCH**. Deze werd te Ruiselede geboren op 1 december 1727 als zoon van Jacobus Vander Meersch en Petronilla Verplaetse. Jan Elias Vander Meersch was op 6 mei 1753 te Ruiselede gehuwd met **Maria Catharina Houtteman**, zijn eerste echtgenote. Dit echtpaar vestigde zich aanvankelijk te Lotenhulle waar hun eerste drie kinderen geboren werden: Anna Jacoba Vander Meersch (° 6.3.1755), Jan-Baptiste Vander Meersch (° 20.7.1756) en Emannuel Ludovicus Vander Meersch (° 20.7.1757). Het gezin verhuisde omstreeks 1760 naar Ruiselede waar nog drie kinderen ter wereld kwamen: Pieter Jan Vander Meersch (° 11.5.1761), Monica Angela Vander Meersch (° 2.2.1764) en Jacobus Franciscus Vander Meersch (° 29.12.1766).

Een lijst van Ruiseleedse grondgebruikers wijst uit dat Jan Elias Vander Meersch omstreeks 1760-1766 een vijftal perceeltjes grond, met een totale oppervlakte van anderhalve hectare, uitbaatte. Die perceeltjes situeerden zich in de omgeving van de Poekestraat en de Voordebeke, in de buurt van zijn ouderlijk huis. Hij bezat nog minder dan zijn vader en had zelfs geen *koepleske* meer. Hij was een van de talloze *kortwoonders* geworden en had nauwelijks of geen bezittingen of eigendommen die hem te Ruiselede konden doen settelen. We vinden dit gezin naderhand dan ook terug in het naburige Aalter waar Maria Catharina Houtteman op 21 september 1781 overleed. Volgens de overlijdensakte was ze 55 jaar oud. Het echtpaar Jan Elias Vander Meersch en Maria Catharina Houtteman vormen een voorouderpaar van alle afstammelingen van Auguste Meirhaeghe en Estella Maria Vander Meersch (XXIII.1). Een zoon van Jan

Elias, Pieter-Jan Vander Meersch, is immers de betovergrootvader van Estella Maria Vandermeersch ³⁵.

Vijf maand na het overlijden van zijn eerste echtgenote hertrouwde Jan Elias Vander Meersch dus te Kanegem met **PETRONILLA MEIRHAEGHE**. Bruidegom en bruid zijn dan respectievelijk 55 en 45 jaar oud. Petronilla Meirhaeghe volgde Jan Elias Vander Meersch naar Aalter waar hij na 22 jaar huwelijk, in zijn woning op de wijk *Sterre*, op 12 februari 1804 overleed. Nog eens twintig jaar later, op 21 april 1824, overleed ook Petronilla Meirhaeghe in haar 86ste levensjaar te Aalter op de wijk *Kattewegel*.

6. JACOBUS FRANCISCUS MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 6 april 1741. Doopheffers: Jacobus Meirhaeghe en Maria Anna Claus. Dit kind werd slechts zes maand oud en overleed te Tielt op 4 oktober 1741.

7. JOANNES CORNELIUS MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 3 november 1742.

volgt onder XVIII.2.

8. AUGUSTIJN MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 25 maart 1746.

volgt onder XVIII.3.

Vader Jan Meirhaeghe was geen 43 jaar oud wanneer hij te Tielt werd begraven op 1 mei 1746. Op 6 juli 1750 verschenen Jan Wallaert en *Augustin M'herhaeghe*, die beiden op Tielt-Buiten woonden, voor de Kortrijkse weesheren om het voogdijschap over Maria Catharina over te nemen van Frans Wallaert en *Pieter Mherhaeghe*, die beide overleden waren ³⁶.

Weduwe Petronilla Alliet verhuisde omstreeks 1750-51 met haar gezin naar haar geboortedorp Ruiselede. Ze trad er opnieuw in het huwelijk op 19 januari 1751 met **ADRIAEN LAZEUR**, die bijna twintig jaar ouder was dan haar en die dertien jaar later te Ruiselede overleed op 25 september 1764. Petronilla Alliet overleed te Ruiselede op 24 april 1775. Ze werd 68 jaar oud.

XVII.2.B. PIETER JOSEPH MEIRHAEGHE

Pieter Joseph Meirhaeghe werd op 11 april 1706 te Kanegem geboren als zoon van Pieter Meirhaeghe en Maria Deweerdt (XVI.1). Hij werd de volgende dag gedoopt. Pieter Meirhaeghe, de neef van vader, en Maria Haec fungeerden als peter en meter.

Pieter Joseph Meirhaeghe huwde te Tielt op 26 april 1733 met **ELISABETH DEGRANDE**. De bruid werd te Tielt geboren op 30 juni 1710 als dochter van Jan De Grande en Godelieve Devriese. Laatstgenoemde trad samen met Augustijn Meirhaeghe op als huwelijksgetuige.

Jan De Grande fs Marinus huwde te Tielt op 5 november 1707 met Godelieve De Vrieze fa Jacobus. Te Tielt werden hun zes kinderen geboren : Pieter De Grande (° 30.11.1708), Elisabeth De Grande (° 30.6.1710), Ludovicus De Grande (° 27.11.1711), Theresia De Grande (° 29.4.1714), Maria Anna De Grande (° 17.4.1716) en Magdalena De Grande (° 17.4.1718). Jan De Grande en Godelieve De Vrieze overleden beiden te Tielt, resp in 1740 en 1737.

³⁵ H. MEIRHAEGHE, *Marktzanger Theophiel Vander Meersch (1862-1925), biografie en repertoire*; uitgave in voorbereiding.

³⁶ RAK, Wezerij, nr 110, f° 186 r, notitie in de marge van de oorspronkelijke staat van goed.

Het echtpaar Meirhaeghe-De Grande vestigde zich op de ouderlijke hoeve op de Kanegemse Westhoek, waar hun vijf kinderen geboren werden:

1. GODELIEVE MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 22 juli 1734 en 's anderendaags gedoopt in het bijzijn van grootvader Pieter Meirhaeghe en grootmoeder Godelieve Devriese, naar wie ze genoemd werd. Godelieve Meirhaeghe huwde op 36-jarige leeftijd te Kanegem op 4 mei 1770 met **JOSEPH LOOTENS**. Het paar vestigde zich op een hoeve te Ruiselede waar Godelieve Meirhaeghe overleed op 19 oktober 1797. Ze werd 63 jaar oud.

2. PETRONILLA THERESIA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 9 februari 1737 en daags nadien gedoopt; peter en meter: Jan Degrande en Petronilla Alliet. Petronilla Meirhaeghe was 33 jaar wanneer ze op 10 juli 1770 te Aarsele huwde met **WILLEM DE JAEGHERE** uit Pittem.

3. JACOBUS FRANCISCUS MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 31 maart 1739

volgt onder XVIII.4.

4. AUGUSTINUS MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 5 maart 1742 en de dag daarna gedoopt. Peter en meter: Augustijn Meirhaeghe en Maria Degrande. Dit kind overleed te Kanegem op 10 juli 1744 en werd slechts 2 jaar en 4 maand oud.

5. PIETER JAN MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 12 december 1744 en de voldende dag ten doop gehouden door peter en meter Jan Meirhaeghe en Theresia Degrande. Pieter Jan Meirhaeghe huwde te Ruiselede op 29 januari 1782 met **PETRONILLA THERESIA VAN WASSENHOVE**. Dit huwelijk bleef kinderloos. Het echtpaar woonde op de Ruiseleedse Vlaagtwijk en Pieter Jan komt aan de kost als *landsman* en *wever*. Pieter Jan Meirhaeghe overleed te Ruiselede op 18 maart 1812 in zijn 67ste levensjaar.

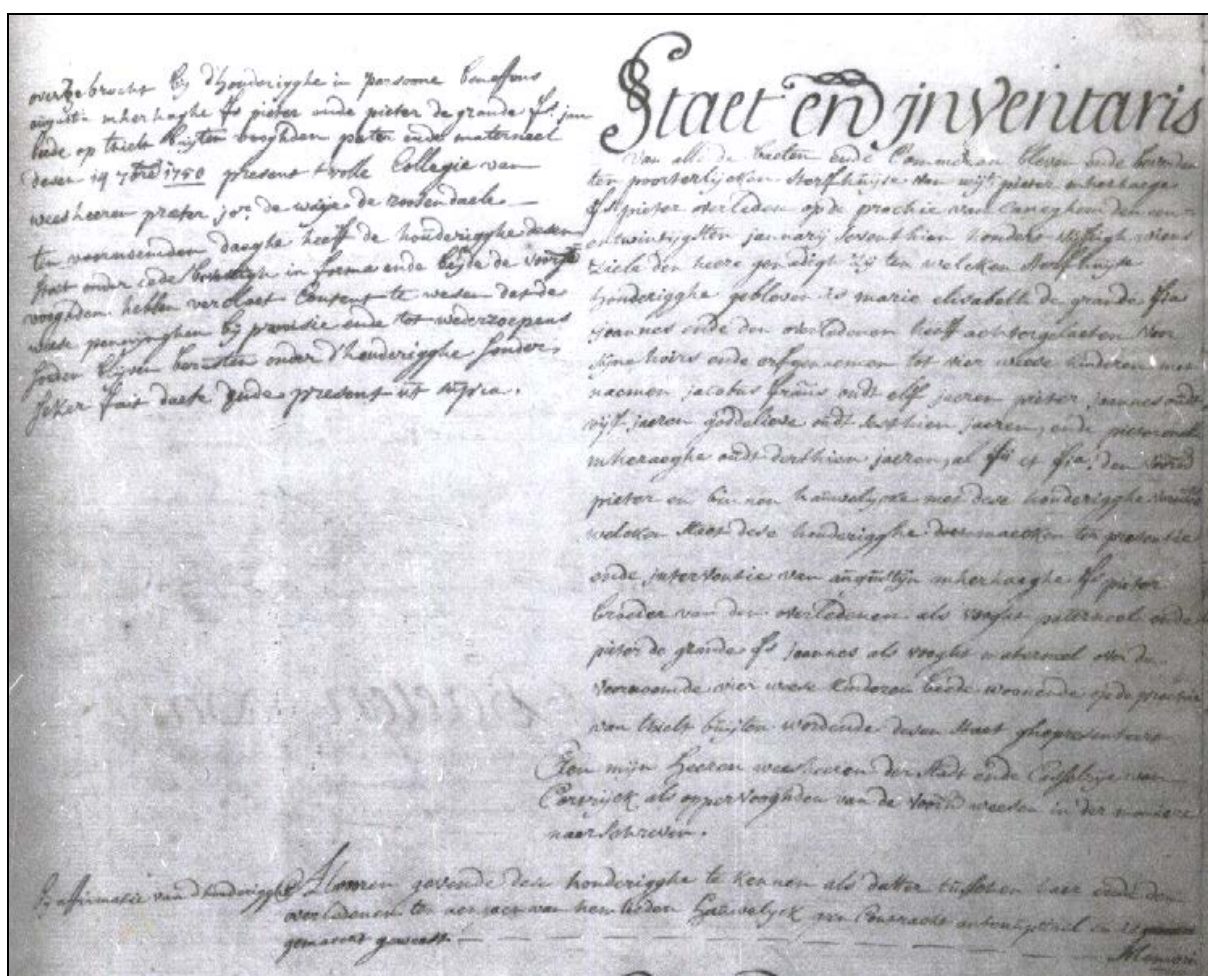
Het archief van de Gentse Sint-Baafsabdij bevat een inventaris uit 1740 van de "*partijen haertappellant bevonden binnen de prochie van Caneghem*"; Pieter Joseph Meirhaeghe wordt daarin als aardappelkweker vermeld. Daarover een woordje meer :

De aardappel werd decennia eerder al door de ontdekkingsreizigers meegebracht uit de Nieuwe Wereld (America) maar het kweken ervan op min of meer grote schaal drong pas omstreeks 1700 definitief in Vlaanderen door. Vóór die tijd was de aardappel hier dus compleet onbekend en vormde brood het hoofdvoedsel van de mens. De graanopbrengst was echter vaak te beperkt om de aangroeiende bevolking te voeden en mislukte graanoogsten betekenden onvermijdelijk hongersnood. Tegen het steeds op de loer liggende hongerspook was de aardappel een waarborg. Het voordeel van de aardappelbouw is zeker gelegen in het feit dat van éénzelfde stuk land dat met aardappelen is beplant, twee tot driemaal zoveel mensen kunnen gevoed worden dan bij graanteelt. Bovendien zijn aardappelen goed en goedkoop veevoeder.

Na de strenge winter van 1739-40 dreigde alweer hongersnood. Het begon op 10 januari buitengewoon hard te vriezen en de vorstperiode duurde welgeteld 63 dagen ! Alle broodgranen waren kapotgevroren. De aardappel bracht dit keer redding en werd vanaf 1740 definitief hoofdbestanddeel van de volksvoeding. In datzelfde hongerjaar 1740 werden op 16 september "*de partijen haertappellant*" te Kanegem geteld. Uit deze landbouwtelling blijkt dat te Kanegem 16 bunder en 250 roeden – dit is ongeveer 24 hectaren - voor

aardappelteelt werd gebruikt. Slechts twee boeren bebouwden 150 roeden (halve hectare) en scheerden daarmee de top. Vier Kanegemnaars bebouwden 100 roeden en vijf dorpelingen – met name Pieter-Joseph Meirhaeghe, Daneel Vande Weghe, Jan Van Overbeke, Jan Deweerdt en Willem Heyndrickx - hadden 80 roeden beplant die 3 hectoliter aardappelen opleverden. De overgrote meerderheid der inwoners bebouwden minder dan 80 roeden. Opvallend is dat bijna alle personen uit de top-10 der Kanegemse *patattenboeren* op de Westhoek woonden en zelfs elkaars naaste burens waren. Eén van hen was dus Pieter Joseph Meirhaeghe die als vooruitziend man en vooruitstrevende boer al snel het nut en de noodzaak van de aardappelteelt had ingezien, net als zijn kozijn Jan Deweerdt overigens ³⁷.

Pieter Joseph Meirhaeghe was geen 44 jaar oud wanneer hij te Kanegem overleed op op 20 januari 1750. Aan zijn dood is zeker een ziekteperiode voorafgegaan, want zijn weduwe betaalde 1 pond groot aan dokter “Chesaert Vermotte over leveringhe van diversche salven en gedaen visitten”. Augustijn Meirhaeghe en Pieter Degrande werden aangesteld als voogden over de vier minderjarige kinderen. De “*Staet ende Inventaris van alle de baeten ende commeren*” die op 14 september 1750 voor de Kortrijkse Weesheren werd overgebracht, leert ons dat de wezen erfden in één vierde van de volgende onroerende goederen, waarvan de overige drie vierden toekwamen aan de drie broers van de overledene ³⁸:

Staat van goed van Pieter Meirhaeghe 1750

³⁷ RAG, Fonds Bisdome, Kanegem, nr 9849.

³⁸ RAK, Wezerij Kortrijk, Kanegem, 128 - 10.

*Gronden van erven ende ediffitien (gebouwen) ten desen sterfhuyse
competerende (toekomend) van de zijde vanden overledenen als volgt :*

- *Eerst competeert ten desen sterfhuyse een deurgaene vierde part ende deel in een behuysde ende bebauwde hofstede bestaende met woonhuys, schuere, boomen ende doornaeghen, gestaen ende geleghen op de prochie van Caneghem, groot in hof en boomgaert, met twee partijen van lande oost ende noort daer anex, ontrent de twalf hondert roeden, paelende in 'tgeheele oost en suyt de straete, west Danneel Vande Weghe en noort vi(du)a (weduwe) ende hoirs Joannes Vande Weghe, beede met meersch, dus over het voornoemde vierde tot : 300 roeden ;*
- *Item een gelijcke vierde in een partje van landen genaemt mestdaght stuck, gelegen als vooren, paelende oost Danneel Vande Weghe, suyt den dischmeersch van Caneghem, west Joannes De Weert ende noort de straete van Ruysede naer Thielt, groot ontrent tweehondert roeden, dus alhier over voornoemde vierde tot : 51 roeden ;*
- *Item gelijcke vierde in eene partje van lande genaemt het bunder met het bulckken daer annex geleghen als vooren, groot een bundere, paelende oost Joannes De Weert, suyt Danneel Vande Weghe ende den voorn. Disch van Caneghem, west Guilielmus Hendrix ende noort de voorn. Straete, dus over het voornoemde vierde tot : 100 roeden ;*
- *Item noch een vierde part in een partje coeyweede oock geleghen als vooren, groot 100 roeden, paelende oost Danneel Vande Weghe, suyt ende noort Jor. Joannes Waelkiers d'Oostwinckel, dus over voorn. Vierde tot : 25 roeden ;*
- *Item mogelijkcx een gelijcke vierde in een partijcken lant genaemt het graefken, geleghen op de prochie van Thielt Buyten, groot vijftseventigh roeden, paelende oost Lauerijns De Corte, suyt, west Joannes De Weert ende noort den voorn. Heer Waelkiers, dus over voorn. Vierde tot : 18,75 roeden ;*
- *Item ende ten lesten een gelijcke vierde in een partje van landen op voorn. Caneghem ende gehouden van de heerlijkhe van Vlaeght, paelende oost Joseph Van Overbeke, suyt Jacobus De Roo, west het thiende straetjen ende noort wed. Joannes Vande Weghe, dus over voorn. vierde tot 62,5 roeden .*

Uit dit alles blijkt dat de oorspronkelijke Meirhaeghe-hoeve, gelegen langs de weg Tielt-Ruiselede, die door Pieter Joseph werd uitgebaat, zo'n acht hectaren groot was. Daarmee kon de hoeve tot de middelgrote bedrijven gerekend worden.

De roerende goederen op en rond de hoeve werden door *prijzer* Pieter Van Outrive geschat op 71 pond, 18 schellingen en 11 groten. Tot de inboedel behoorde o.m. *“drie spinnewielen, een haspe en een winde, een weefgetauw met toebehoorten, swinghelgestelle, twee gouden trauwringhen, drie coeybeesten, een calf, een swyn en twee vickens, eene buyck met levende bien (bijenkorf), twee sacken aerdpappels enz...”* We zien dus dat ook in dit gezin het landbouwbedrijf gecombineerd wordt met de huisweefnijverheid.

Het sterfhuys had ook *commeren* of schulden en dit voor een totale som van 37 pond, 3 schellingen en 3 groten. We citeren enkele schuldposten :

- *Schuldigh aen Sr. Jacobus De Brabander ontfangher van Caneghem, over pointinck lasten van den jaere 1749 : 3 pond, 11 schellingen ;*
- *Schuldigh aen Danneel Vande Weghe over gedaen labeur : 1 pond, 15 schellingen, 2 groten ;*
- *Schuldigh aen Pieter Van Outrive over coop van careelsteen : 13 schellingen ;*
- *Schuldigh aen d'heer Vlaeminck tot Thielt oock over leverynghe van careelsteen : 13 schellingen ;*
- *Schuldigh aen Augustin Mheraeghe over verschenen pachten van sijne vierde part van de hofstede en landen tot en met kersavont 1749 : 6 pond, 11 schellingen, 8 groten ;*
- *Schuldigh aen Sr. Joannes Willems het vierde part in de somme van 16 pond, 13 schellingen, 4 groten over acht jaeren verschenen croosen van de besette rente tot ende met 1749, dus over voorn. vierde deel : 4 pond, 3 schellingen, 4 groten ;*
- *Schuldigh aen Sr. Joannes De Roo over heerlijcke renten gaende uyt de gronden alhier gebruyckt : 16 schellingen.*

De schulden voor de levering van careel- of bakstenen wijzen erop dat Pieter Joseph Meirhaeghe bouwplannen had of herstellingswerken wou uitvoeren. Buurman Daneel Vande Weghe – een hereboer die over paarden beschikte - had misschien tijdens de ziekte van Pieter Joseph, bij het hoevewerk een handje toegestoken en werd daarvoor vergoed. Verder blijkt er ook nog een “*besette rente*” te lopen die Pieter Joseph samen met zijn drie broers moest inlossen en die wellicht nog een erfenis was van hun vader Pieter Meirhaeghe. Na aftrek van de schulden, bleef er in het sterfhuis een batig saldo over van 34 pond, 15 schellingen, 8 groten, dat verdeeld werd tussen de moeder enerzijds en de vier wezen anderzijds.

Nog in datzelfde jaar hertrouwde Pieters weduwe, Elisabeth Degrande, te Kanegem op 28 november 1750 met **CONSTANTIJN ALLAERT**. Deze laatste baatte een hoeve in het naburige Aarsele uit en Elisabeth trok met haar vier kinderen bij hem in. Na haar vertrek nam schoonbroer Augustijn Meirhaeghe (XVII.3.C) de Meirhaeghe-hoeve van haar over.

Elisabeth Degrande overleed te Aarsele op 27 december 1767. Haar staat van goed werd op 19 april 1768 overgebracht door schoonbroer Augustijn Meirhaeghe uit Kanegem en zoon Jacobus Franciscus Meirhaeghe uit Aarsele die het voogdijschap op zich namen over Jacobus Franciscus zelf, zijn broer Pieter Joannes en zijn zusters Godelieve en Pieternelle Josepha, inmiddels allemaal meerderjarig ³⁹. De inboedel zag er als volgt uit :

- *in de keucken : brander, hangel, tanghe, rooster, schuppe, hangijser, oliekanne, zantback, taefel, block, acht stoelen, scaepdrae, ijseren potjen, spoede, nijpe, slabhamer, vier wielen, haspe, bijle, haumes, andere bijle, 73 pondt koper, jaeren pot, melckcuyppe, al het galleijers ende aerdewerck, koperen panne, haumes, hamer, bootharre, twee lampen, twee ruysels, 18 pondt smoudt.*
- *in 't spendeken : melckcuyppe, boterteele ende eenigh aerdewerck.*
- *in de oostkamer : twee heckels, slaepinghe, ander slaepinghe, fusique (geweer), meulen, heijnsel, vleeschnijppe, trogh, slabhamer, keirne en cleenigheden.*
- *in de westkamer : weefgetauwe met linnen laecken, koetse (bed) ende slaepinghe, twee greepen, drie spaen, vier picken, fusieque ende cleenigheden.*
- *op zolder : 19 banden vlasch, 7 havot mesteluyn, 4 havot boeckweet, 110 pont swijnnenvleesch, eenighe klaeverbotten, 5 saecken haever, eenighe hippen, wan ende cleenigheden.*
- *in de scheure : 900 mustelijne schooven, 650 geleijstroot, 600 pondt klaeverhoij, 2 swijne bordels, raecke, boothamer ende vlegel.*
- *op het erf : 450 busschen bie zeem, 2 levende biebuijcken, kortewaegen, 5 saecken aertappels, eenighe persen, 20 hoorten, haene en 8 hinnen.*
- *in de koeijstal : twee koeijen, een rundt, een swijn.*
- *in de akkers : rogge, terwe, coolsaet, klaever, vette, groene taillie van houte.*
- *onkosten : o.m. 1 jaar pacht van 't hofstedeken en landen : 9 pond, 13 schellingen, 10 groten*
- *de funerailen of begrafenisonkosten bedroegen 3 pond, 13 schellingen, 2 groten.*
- *totaal van de baeten : 116 ponden, 4 schellingen, 11 groten.*
- *totaal van de commeren : 38 ponden, 18 schellingen, 7 groten.*
- *blijft te verdelen : 77 pond, 6 schellingen, 4 groten; gedeeld door twee : 38 ponden, 13 schellingen, 2 groten.*
- *toegevoegde vaderlijke weespeninghen : 17 ponden, 7 schellingen, 10 groten.*
- *Eindtotaal : 56 ponden, 1 schelling.*
- *Elk van de vier kinderen-Meirhaeghe erft 14 pond en 3 groten* ⁴⁰.

³⁹ RAK, Wezerij, nr 144 (1767), 12.

⁴⁰ RAK, Wezerij Kortrijk, Aarsele, 144 –12.

Augustijn (Augustinus) Meirhaeghe werd te Kanegem geboren op 15 februari 1711, om 7 uur 's morgens, als zoon van Pieter Meirhaeghe en Maria Deweerdt (XVI.1). Hij werd nog dezelfde dag gedoopt en kreeg Jan Deweerdt als peter en Judoca Blancke als meter. Net als zijn drie broers, erfde hij via zijn vader hij zijn poorterschap en was dus buitenpoorter van Kortrijk.

Augustijn Meirhaeghe trad op 29 juni 1737 – hij is dan 26 jaar oud - te Tielt in het huwelijk met de bijna negen jaar oudere **MARIA DELMOTTE**. Zij werd te Tielt geboren op 9 juni 1702 als dochter van Pieter Delmotte en Judoca Houteman.

Maria Delmotte was al eens eerder gehuwd geweest. Op 20 juni 1722 was ze te Aarsele getrouwd met **Jan Debraeve**, zoon van Arnold. Deze laatste was op dat ogenblik reeds weduwnaar van **Joanna Opsomer**, met wie hij vier jaar eerder - in 1718 - te Aarsele gehuwd was. Uit dit eerste huwelijk met Joanna Opsomer had Jan Debraeve een dochter, Catharina Debraeve, te Aarsele geboren in 1719 en het jaar daarna reeds overleden. Kort daarna verloor hij ook zijn echtgenote die te Aarsele overleed op 8 maart 1722. Drie maand later hertrouwde hij dus met Maria Delmotte (zie infra: schema als verduidelijking van dit relationeel kluwen).

Uit het huwelijk van Jan Debraeve en Maria Delmotte werden zes kinderen geboren, waarvan vier te Aarsele: Judoca Joanna Debraeve in 1723, Petrus Joannes Debraeve in 1724, Marinus Debraeve in 1726 en Joanna Maria Debraeve in 1730. Na de geboorte van hun vierde kind verhuisde het gezin van Aarsele naar Tielt-Buiten waar ze van Jacob Decaigny een hoeve pachtten. Te Tielt werden nog twee kinderen geboren: Theresia Debraeve in 1733 en Maria Anna Debraeve op 1 december 1737. Nog vóór de geboorte van zijn laatste kind overleed Jan Debraeve te Tielt, op 22 april 1737. Hij werd er de 24ste begraven en de kosten van de *funeraillen* bedroegen 3 pond, 15 schellingen en 7 groten.

In de boedelbeschrijving lezen we hoe *“een silveren priem met silveren agnus dei ghelaeten (wordt) aende houderigge tot het doen van eenighe sielmissen tot laevenisse vande ziele vanden overledenen, met eenighe pelgrimagien (bedevaarten) bij den overledenen in sijne laatste sieckte belast ende versocht”*. Ook zijn er nog twee gouden ringen en een *“silveren sentuer gespe”*. Tussen de huisraad en het meubilair treffen we aan: *“eene berdelen coetse (bed) met pluimen bedde, eenen spiegel, twee coffers, een wafelijser en een casken”*. Jan Debraeve bezat verder nog *“vijf coeybeesten en een swijn”*. Op het ogenblik van zijn dood zijn nog slechts twee van de zeven kinderen in leven – Joanna Maria en Theresia Debraeve - en over hen worden Charel Debraeve uit Oeselgem en Marijn Delmotte uit Tielt als voogden aangesteld. Bij het opmaken van de eindbalans, blijkt er 120 pond *baeten* en 24 pond *lasten* te zijn en rest er het sterfhuis dus een batig saldo van 96 pond. Er heerste dus enige welstand in dit gezin ⁴¹.

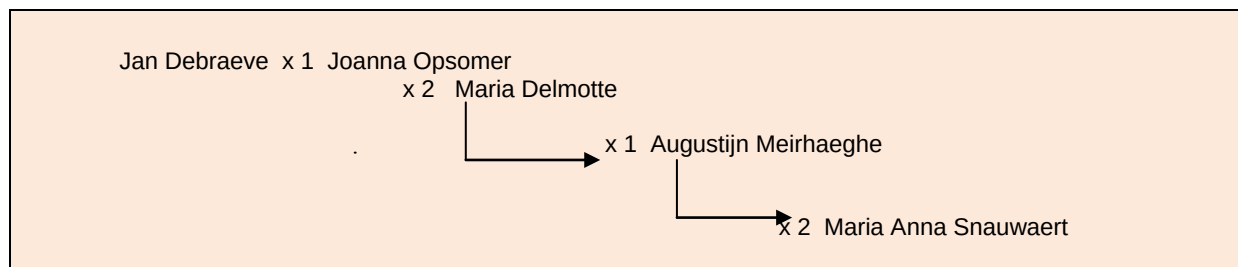
Twee maand na de dood van haar eerste echtgenoot, Jan Debraeve, hertrouwde Maria Delmotte dan met Augustijn Meirhaeghe. Op dat moment was de bruid drie maand zwanger van haar inmiddels overleden man en bracht ze een dochttertje ter wereld: Maria Anna Debraeve. Nog geen vol jaar na haar huwelijk met Augustijn Meirhaeghe overleed ook Maria Delmotte te Tielt op 24 juni 1738 in haar 36ste levensjaar. Aan ene Guilielmus Surmont wordt 2 pond, 18 schellingen betaald *“over sielmissen ghecelebreert tot de eerweirde pastors recollecten”*.

Dit kortstondige huwelijk liet Augustijn Meirhaeghe achter met de drie weeskinderen Debraeve over wie hij amper één jaar stiefvader was en die bij het overlijden van hun moeder deelden in Augustijns erfdeel in de ouderlijke hoeve op de Kanegemse Westhoek. Die hoeve werd op dat moment door zijn broer Pieter Joseph Meirhaeghe uitgebaat en was

⁴¹ RAK, Wezerij Kortrijk 115 – Tielt 201.

belast met een *losse rente* van 32 pond, 6 schellingen, 8 groten ten voordele van baljuw Pieter Van Biesbrouck. De drie weeskinderen bleven niet bij stiefvader Augustijn Meirhaeghe, maar werden kort na het overlijden van hun moeder geplaatst : de postuum geboren Maria Anna Debraeve bij Gillis Saysier en Joanna Maria en Theresia Debraeve bij oom Cesar Delmotte.

Enkele maanden na het overlijden van zijn eerste vrouw, hertrouwde Augustijn Meirhaeghe najaar 1738 te Wontergem met **MARIA ANNA SNAUWAERT**. Wegens leemten in de Wontergemse parochieregisters kon de precieze datum niet achterhaald worden.

De bruid, Maria-Anna Snauwaert, werd te Wontergem geboren op 24 augustus 1715 als dochter van Jan Snauwaert en Livina Declerck. Haar vader, Jan Snauwaert, werd te Wontergem geboren op 25 februari 1677 als zoon van Marinus Snauwaert en Maria Masiere. Haar moeder, Livina Declerck, kwam op 15 april 1679 te Grammene ter wereld als dochter van Jan Declerck en Judoca Dalley. Haar ouders - Jan Snauwaert en Livina Declerck - huwden op 24 april 1702 te Wontergem waar hun 7 kinderen geboren worden : Judoca Snauwaert in 1702; Pieter Snauwaert in 1704; Judocus Snauwaert in 1706; Godelieve Snauwaert in 1708; Petronilla Snauwaert in 1712; Maria-Anna Snauwaert in 1715 en Joanna Maria Snauwaert in 1718.

Vader Jan Snauwaert was buitenpoorter van Kortrijk en eigenaar van een hoevetje met ongeveer 1 hectare land : *“eene hofstede bestaen met een woonhuys, schuere ende ovenbuer, met alle de fruytboomen ende doorenhagen daer op staende ende een partie saijlant van suijden daer aen palende, west de straete, gelegen onder d'heerlyckhede van Wijnkele in Wacken”*. Jan Snauwaert overleed op 53-jarige leeftijd te Wontergem op 20 mei 1730. Twee jaar later stierf Livina Declerck, te Wontergem op 14 juni 1732. Een citaat uit de boedelstaat : *“d'overledene heeft met consent vande hoirs aen het jonghste kint gegeven een lijfeken, een carnaten rock, een failje, een schorte, vier hemden ende een coffer, in consideratie dat selve kint de overledene heeft bijgestaen in haere sieckte”*. De jongste dochter wordt dus met een goed gevulde kleerkoffer beloond voor het verzorgen van haar zieke moeder ⁴².

Na hun huwelijk vestigden Augustijn Meirhaeghe en Maria Anna Snauwaert zich te Tielt-Buiten op de hoeve waar Augustijn met zijn eerste vrouw Maria Delmotte gewoond had en die hij pachtte van de weduwe van Jacques Decaigny. Te Tielt werden vijf kinderen geboren; hun zesde en laatste kind kwam echter te Kanegem ter wereld :

1. PETRUS JOANNES MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 7 december 1739. Doopheffers : Pieter Meirhaeghe en Petronilla Snauwaert. De boreling stierf reeds vijf dagen later, op 12 december 1739.

2. PETRUS JOANNES MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 1 oktober 1741. Doopheffers : Petrus Snauwaert en Maria Elisabeth Degrande. De knaap overleed te Tielt op 21 december 1747, zes jaar oud.

⁴² RAK, Wezerij Kortrijk 112 – Wontergem 270.

3. JOANNES FRANCISCUS MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 7 juli 1744.

volgt onder XVIII.5.

4. JOANNA MARIA MEIRHAEGHE

Geboren en gedoopt te Tielt op 17 april 1747 en te Kanegem overleden op 6 september 1771. Ze werd slechts 24 jaar oud.

5. PETRUS JOSEPHUS MEIRHAEGHE

Geboren te Tielt op 19 december 1749 en dezelfde dag ten doop gehouden door Petrus Meirhaeghe en Agnes Snauwaert. Pieter Joseph Meirhaeghe overleed als jongeman van 26 te Kanegem op 22 februari 1775.

6. PETRONILLA THERESIA MEIRHAEGHE

Geboren te Kanegem op 13 november 1752. Doopheffers : Jacobus Meirhaeghe en Petronilla Alliet. Het kind overleed één jaar later te Kanegem op 15 november 1753.

Begin 1752 verhuisde het gezin Meirhaeghe-Snauwaert van Tielt-Buiten naar de Kanegemse Westhoek. Ze nemen hun intrek in de aloude Meirhaeghe-hoeve die ondertussen Augustijns eigendom was geworden : *“binnen de prochie van Caeneghem een behuyst, bescheurt (met schuren of stallingen) ende beplant hofstedeken, groot mede zaeijlanden, bosschen ende meersch daer medegaende, 4 bunderen ofte daer ontrent, gehouden van d’heerlijckhede van Vlaeght ende Viggeseele, aenden houder gecommen bij coope ghedaen voor wethouderen der voornoemde heerlijckhede van Vlaeght jegens Jacobus Meirhaeghe met consoorten”*.

Na het overlijden van zijn broer Pieter Joseph Meirhaeghe in 1750, die de ouderlijke hoeve van vader Pieter had overgenomen, kocht Augustijn de drie parten van zijn broers Jan, Pieter Joseph en Jacob Meirhaeghe en werd zo de eigenaar van de Kanegemse stamhoeve. Het *“Landtboeck der prochie Caneghem”* uit 1762 toont ons precies hoe de 4 à 5 hectaren waarvan *“Augustijn Meirhave proprietaris”* was, rond de hoeve verspreid liggen in een zevental percelen (zie infra illustratie: uittreksel Landboek) ⁴³ :

- Canton 12 – nr. 74 : een stuck lant van 258 roeden.
- Canton 12 – nr. 76 : een struyckbosschelken van 161 roeden.
- Canton 12 – nr. 77 : een stuck lant van 255 roeden.
- Canton 12 – nr.107 : een mersselken van 110 roeden.
- Canton 12 – nr.109 : een hofstedeken van 225 roeden.
- Canton 12 – nr.111 : een stuck lant van 130 roeden.
- Canton 13 – nr. 29 : een stuck lant van 309 roeden.

⁴³ RAK, Landboek Kanegem.

Landboek Kanegem; Meirhaeghe-percelen

De naaste buren zijn hier Jan-Baptiste Deweerdt, Pieter Braet, Jan Van Renterghem, Joseph Thienpondt en de al eerder genoemde Daneel Vande Weghe die de hoeve *Groot Viggezele* uitbaatte. Het is opmerkelijk dat de voornoemde Deweerdt Augustijns neef is, dat Augustijns zoon Jan Francies Meirhaeghe zal huwen met een dochter van de voornoemde Pieter Braet en dat zijn kleinzoon Pieter Joseph Meirhaeghe zal huwen met een dochter van Jan Van Renterghem. Dit illustreert nog maar eens hoe het leven in een agrarische gemeenschap zich binnen een heel beperkte ruimte voltrok.

Blijkbaar was het noodlot het gezin Meirhaeghe van Tielt naar Kanegem gevolgd, want moeder Maria Anna Snauwaert overleed in haar veertigste levensjaar te Kanegem op 16 september 1755. Broer Jacobus Meirhaeghe (XVII.4-D) uit Ruiselede en schoonbroer Pieter Snauwaert uit Wontergem werden als voogden van vaders- en moederszijde aangesteld over de drie minderjarige weeskinderen Jan Francies, Pieter Joseph en Joanna Maria Meirhaeghe. Op 10 maart 1756 kwam Joseph Van Overbeke, gezworen prijer van de kasselrij Kortrijk, de inboedel "*ten poorterlijken sterfhuyse*" schatten ⁴⁴ :

⁴⁴ RAK, Wezerij, nr 134, f° 21 r – 22 r.

Stael inventaris
 ende verclaers van alle de goederen
 zoo meubels als onmeubels achterghe-
 laeten ende bevonden den poortertijcken
 sterft van mariaanna snauwaert f.
 wijf van joannes, overleden binnen de
 prochie van Laenghem op den 16
 ghe 1755. (Jaelijck memoire) achter-
 laetende voor andrijaens ende blyver
 augustijn mirhaeghe f. wt pieter ende
 voor hoirs ende erfgenamen drij kinderen
 met desen blyver. Waeren in trouwel
 geproceert wt naemen franciscus ondt
 ontrint thien garen, pieter ondt
 des garen ende joanne franciscus mir-
 haeghe ondt negen garen. (In causen
 hiinne minderjarijghydt bevooght
 met jacobus mirhaeghe woonende
 tot Rijpsede hiinnen som ende
 vooght paternel ende pieter snauwaert
 tot wouterghem hiinnen som ende
 vooght maternel, de welcke
 beneffens den hondre desen staat
 syn presenterende

Aanhef staat van goed van Maria Anna Snauwaert 1756

Baeten ten desen sterfhuyse bevonden :

- *Alvooren in de keucken vanden huyse : hanghel, brandel, tanghe, rooster (=materiaal open haardvuur), ruyssche (borstel) en soutlae (zoutlade), drij stoelen, panne, 32 pondt koper (koperen potten en pannen), twee iseren potten, weefgetauwe met toebehoorten, koffere, kaffen bedde, twee spaensche saersen (dekens), twee spaen (spaden), greep (riek), biebuyck (bijenkorf), seyssem (zeis), bijle, taefel en fusicke (geweer), banck en eenig branthout, al t'saemen gepresen ter somme van 10 pond, 13 schellingen, 4 groten ;*
- *Item over de weinighe cleederen ende lijnwaet vanden blijver, sijnde de selve in seer slechten staet ende t'saemen gepresen : 1 pond, 13 schelling, 4 gr ;*
- *Somme totaale van baeten beloopt : 12 pond, 6 schellingen, 6 groten.*

Lasten ende commeren waarmede dit sterfhuys is beswaert :

- *Alvooren is men schuldigh aen dheer Jacobus Vermeulen tot Deynse over een jaer en seven maenden croys der voorenstaende rente, de somme van 7 pons, 18 schellingen, 4 groten ;*
- *Item aen Daniel Vandeweghe over voorgaende gedaen labeur de somme van 5 pond, 3 schellingen, 4 groten ;*
- *Item aen de weesen Pieter Meirhaeghe over vier jaeren en twee maenden en half croys van hun part in de coopsomme van het voorenstaende hofstedeken ende landen tot den thienden maerte 1756, naer aftreck van twaelf schellingen daer op betaelt, nogh tot 1 pond, 8 schellingen ;*
- *Item aen de weesen Joannes Debraeve insgelijckx over intrest van hun part inde voorn. coopsomme, tot date als vooren : 16 schellingen, 10 groten ;*
- *Item aen de prijsjer Overbeke overt'doen prijsijen ende t'stellen deser, tsaemn 13 schellingen ;*
- *Over den segel : 1 schelling, 8 groten ; item over de rechten van weesheren, greffiers ende camerboden tot 1 pond, 10 schellingen, 2 groten ;*
- *Item de funerailen van d'overledene hebben bedregen : 3 pond, 10 schelling.*
- *Somma totaale van de commeren beloopt tot 21 pond, 1 schelling, 8 groten*
- *Dus meer commeren als baeten ter somme van 8 pond, 15 schellingen, 2 groten ;*
- *Gedeelt in tweek comt last voor de weesen tot : 4 pond, 7 schelling, 7 groten.*

Uit deze boedelstaat blijkt verder dat de hofstede met het bijbehorende land, bovenop de heerlijke renten, belast was met een rente van 125 ponden groot aan 4 % intrest, ten voordele van geldschietter Jacobus Vandermeulen, koopman te Deinze. Verder moesten ook de wezen van broer Pieter Joseph Meirhaeghe en de wezen van Jan Debraeve – die Augustijn nauwelijks of niet gekend hadden, maar tegenover wie hij verplichtingen had door zijn eerste huwelijk met hun moeder Maria Delmotte - voor hun aandeel vergoed worden. De financiële situatie waarin Augustijn zich bevond ziet er alles behalve schitterend uit en “*zijn weinige kleren en lijnwaad, zijnde in zeer slechte staat*” zijn in dit verband veelbetekenend. Hij bleef bovendien alleen achter met drie kinderen die jonger waren dan tien jaar... Aangezien hij niet van plan was om nog een derde keer te huwen, moest er voor de kinderen een oplossing gezocht worden. Die werd gevonden binnen de Wontergemse schoonfamilie.

In 1756 huwde **Willem** (Guillielmus) **Slosse** met **Agnes Snauwaert**. De bruid was de dochter van Pieter Snauwaert en Christina Saelens uit Wontergem, de schoonbroer en schoonzuster van Augustijn Meirhaeghe. De jonggehuwden zullen zeker een *doeningske* gezocht hebben om van start te gaan en ze kwamen met nonkel Augustijn Meirhaeghe tot een overeenkomst. Willem Slosse kwam naar de Kanegemse Westhoek en pachtte er de Meirhaeghe-hoeve voor de jaarlijkse som van 9 pond, 10 schellingen courant, plus “*het verleggen van 100 bundels geluystroot*”. Deze laatste clausule werd in praktisch alle pachtcontracten opgenomen en waarborgde het onderhoud van de strooien dakbedekking die aldus regelmatig vernieuwd werd. Augustijn Meirhaeghe bleef dus als mede-uitbater op de hoeve wonen en zijn kinderen, die hun nicht Agnes Snauwaert als pleegmoeder kregen, groeiden op met de kinderen die in het gezin Slosse geboren werden.

Van Willem Slosse en Agnes Snauwaert werden te Kanegem vijf kinderen geboren : Pieter Slosse (° 26.4.1757 en † 22.4.1758); Barbara Slosse (° 5.12.1758 en † 19.9.1766); Pieter Slosse (° 21.11.1760); Elisabeth Slosse (° 18.1.1763) en Jan Francies Slosse (° 6.6.1765). Hun laatste zoon, Jan Francies Slosse, werd te Kanegem geboren op 6 juni 1765 en overleed reeds de volgende dag. Geen week later – op 12 juni 1765 - overleed ook moeder Agnes Snauwaert, 33 jaar oud, heel zeker aan de gevolgen van een moeilijke bevalling...

De boedelbeschrijving van 9 september 1765 leert ons dat Willem Slosse o.m. *“twee maeger swijntiens, zeven hennen en een hane”* bezat ⁴⁵. In de stal stonden *“drije coeijbeesten”* die 15 pond waard waren. De landprijs over *“coren, terwe, vlas, aerdappels en haever”* bedroeg meer dan 40 pond. Ook was Slosse nog 38 pond groot pachtgeld schuldig aan de eigenaar van de hoeve, *Augustin M'herhaege*.

Willem Slosse hertrouwde met **Godelieve Branders** en op 8 augustus 1766 werd hun kind Anna Catharina Slosse geboren, dat Augustijn Meirhaeghe als peter kreeg. Na 13 jaar verliet het gezin Slosse de Meirhaeghe-hoeve. Aanleiding daartoe was het huwelijk in 1769 van Augustijns enige zoon Jan Francies Meirhaeghe, die de uitbating van de hofstede overnam. Vader Augustijn bleef tot aan zijn dood bij zijn zoon inwonen.

Was Augustijn lang geen herenboer meer zoals zijn Wortegemse voorvaders, hij was in ieder geval toch in zekere mate *geletterd*. We vonden zijn handtekening verschillende keren terug : in 1770 tekent hij als *Augustienus Meirhaghe*. Het is natuurlijk gewaagd om alleen op basis van een handtekening een uitspraak te doen omtrent zijn ontwikkeling. Wel is het zo dat in die tijd een meerderheid nog altijd met een hanepoterig *kruisje* tekende. Ook de handtekening van Augustijns broer, Jacob Meirhaeghe, troffen we enkele keren aan. Deze Meirhaeghes behoorden dus tot een minderheid die minstens de naam kon schrijven. We constateren ook dat de familienaam *Van Meirhaeghe* hier definitief het prefix *Van* verloren heeft en daarmee ook wellicht de herinnering naar de streek van herkomst.

In mei 1782 werd door de bisschop van Gent *“binnen de parochiale kercke van Caneghem”* een van die zo typische godsdienstige broederschappen opgericht. Augustijn Meirhaeghe liet zich op 27 januari 1784 opnemen in die broederschap *“der gedurige aanbiddinghe van den mensch geworden Godt in het allerheyligste sacramento des autuers”*.

Tien jaar later noteerde pastoor Goeminne het overlijden van Augustijn Meirhaeghe in het overlijdensregister : *“anno domini millesimo septingentsimo nonagesimo quarto (1794), die prima martii (1 maart) sepultus est in cemetario (begraven op het kerkhof), Augustinus Meirhaeghe, viducis (weduwnaar van) Mariae Annae Snauwaert, obiit heri (gisteren overleden) hora undecima ante meridiem (11u voormiddag), anno aetatis octogesima terio (83 jaar oud)”*. Augustijn Meirhaeghe overleed dus te Kanegem in zijn 83ste levensjaar op 28 februari 1794 om 11 uur in de voormiddag. Hij werd de volgende dag begraven in de Kanegemse geboortegrond. Daarmee eindigde een leven dat niet van miserie gespaard bleef. Augustijn, die zijn twee echtgenotes en zijn zes kinderen ten grave droeg, kreeg meer dan zijn deel van het levensleed.

⁴⁵ RAK, Wezerij, nr 142, f° 46.

Jacobus Meirhaeghe werd te Kanegem geboren op 7 november 1713 als zevende kind van Pieter Meirhaeghe en Maria Deweerdt (XVI.1). Hij werd de volgende dag gedoopt en kreeg Livinus Verstraete en Maria Vandeputte als peter en meter.

Jacobus huwde op 28-jarige leeftijd te Ruiselede op 26 mei 1742 met **JOANNA FRANCISCA VAN HULLE**. De bruid werd te Ruiselede geboren op 7 maart 1716 als dochter van Gerard Van Hulle en Joanna Vanhespe. Het jonge paar vestigde zich te Ruiselede waar hun vijf kinderen geboren werden :

1. JOANNA MARIA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 1 april 1743. Doopheffers : Pieter Meirhaeghe en Joanna Vanhespe. Het kind overleed één maand later te Ruiselede op 8 mei 1743.

2. AUGUSTINUS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 22 januari 1745. **volgt onder XVIII.6.**

3. JACOBUS FRANCISCUS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 3 mei 1747. **volgt onder XVIII.7.**

4. EMANUEL JOSEPHUS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 21 mei 1750. Doopheffers : Pieter Ide en Judoca Rogiers. Hij vertrok later als jongeman naar Lotenhulle waar we zijn spoor bijster raken. Hij had in ieder geval geen nageslacht.

5. MARIA AGNES MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 19 december 1753. Doopheffers : Jan Vanhee en Maria Agnes Vanhulle. Dit kind overleed binnen het jaar te Ruiselede op 30 november 1754.

Enkele maanden na de geboorte van haar vijfde kind overleed moeder Joanna Francisca Vanhulle te Ruiselede op 16 april 1754. In de Kortrijkse Wezerij vonden we geen staat van goed terug, wat erop wijst dat Jacobus Meirhaeghe zijn jaarlijks lidmaatschap van de poorterij niet meer betaalde en dus geen buitenpoorter van Kortrijk meer was.

Weduwnaar Jacobus Meirhaeghe hertrouwde zes maand later te Ruiselede op 28 oktober 1754 met **MARIA CHRISTINA VANDER HAEGHEN**. Uit dit huwelijk werden te Ruiselede nog 12 kinderen geboren, waarvan de helft op prille leeftijd overleed :

6. ISABELLA ROSA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 22 september 1755. Doopheffers : Jan Vander Haeghen en Isabella Declerck. Isabella Meirhaeghe huwde op 33-jarige leeftijd te Ruiselede op 1 mei 1787 met landman en dagloner Guillielmus of **WILLEM DEWULF**. Het echtpaar vestigde zich naderhand te Aalter waar spinster Isabella Meirhaeghe op 10 februari 1844 in haar 89ste levensjaar overleed in haar woning gelegen in de Dorpswijk.

7. REGINA THERESIA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 26 december 1756. Doopheffers : Pieter Joseph Van Quathem en Isabella Rosa Vander Haeghen. Zij overleed geen twee maand later te Ruiselede op 13 februari 1757.

8. ANNA ROSA MEIRHAEGHE

Tweelingzuster van Regina Theresia en als kind van 6 jaar te Ruiselede overleden op 31 augustus 1762.

9. JOANNES BAPTISTA MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 20 maart 1758. Doopheffers : Arnold Lambert en Maria Catharina Vander Haeghen. Jan-Baptiste Meirhaeghe overleed op 8-jarige leeftijd te Ruiselede op 10 november 1766.

10. PETRUS JACOBUS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 2 januari 1760. Doopheffers : Guillielmus Dewulf en Petronilla Alliet, echtgenote van Jan Meirhaeghe. Pieter Jacob Meirhaeghe bleef ongehuwd en verdiende de kost als *domestique* of boerenknecht. Hij overleed te Aalter op 11 augustus 1810 op 50-jarige leeftijd.

11. CONSTANTINUS FRANCISCUS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 12 oktober 1761. Doopheffers: Kozijn Petrus Livinus Meirhaeghe en Anna Maria Van Maldeghem. Het kindje stierf binnen de drie maand te Ruiselede op 3 januari 1762.

12. LIVINUS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 18 oktober 1762. Doopheffers : Laurens Bonderoo en Aldegonde Vandemoortel. Dit kind overleed reeds een maand na de geboorte te Ruiselede op 15 november 1762.

13. PETRUS JOANNES MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 1 maart 1764. Doopheffers : Pieter Jan Vander Haeghen en Joanna Carola Vanhulle. Ook dit kind haalde zijn eerste verjaardag niet en stierf te Ruiselede op 28 januari 1765.

14. MACHARIUS JUDOCUS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 16 november 1767. Doopheffers : Pieter Jan Vander Haeghen en Godelieve Meirhaeghe.

Macharius Meirhaeghe huwde te Ruiselede op 24-jarige leeftijd op 3 mei 1791 met **ISABELLA CLARA DEBAENE**. De bruid werd te Ruiselede geboren op 13 december 1765 als dochter van Franciscus Debaene en Maria Anna Scholier. Alleen vader Jacobus Meirhaeghe ondertekende de huwelijksakte. Uit dit huwelijk werden te Ruiselede twee kinderen geboren die heel jong stierven :

- a. **Carolus Meirhaeghe**, geboren op 24 augustus 1792 en geen volle twee jaar later overleden te Ruiselede op 7 maart 1794.
- b. **Petronilla Theresia Meirhaeghe**, geboren op 11 februari 1794 en er zeven maand later overleden op 30 september 1794.

Macharius Judocus Meirhaeghe overleed nog vóór de geboorte van zijn tweede kind te Ruiselede op 3 januari 1794. Hij werd slechts 26 jaar oud...

15. GUILLIELMUS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 15 december 1769. Doopheffers : Guillielmus Standaert en Maria Deschieter. Guillielmus (Willem) Meirhaeghe overleed als ongehuwde jongeman van 28 jaar op de wijk *Pietacker* te Ruiselede op 18 augustus 1797.

16. JOANNES JOSEPHUS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 26 augustus 1771. Doopheffers : Joseph Baert en Maria Jacoba Spriet. De baby stierf reeds een goeie maand later te Ruiselede op 6 oktober 1771.

17. PETRUS JOSEPHUS MEIRHAEGHE

Geboren te Ruiselede op 23 juni 1773. Doopheffers : neef Jan Francies Meirhaeghe uit Kanegem en Anna Josepha Lanckriet.

Pieter Joseph Meirhaeghe huwde te Ruiselede op 31-jarige leeftijd op 23 januari 1804 met **ANNA CATHARINA ALLIET**. De bruid werd te Ruiselede geboren op 29 juli 1775 als dochter van Jan Joseph Alliet en Joanna Theresia Van Maldeghe. De zuster van haar vader, Petronilla Alliet, was gehuwd met Jan Meirhaeghe (XVII.1-A). Twee maand na hun huwelijk werd het eerste van hun drie kinderen geboren die allen heel jong overleden :

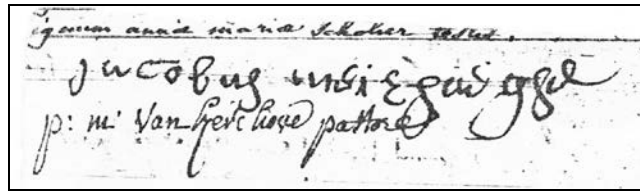
- a. **CAROLINA MEIRHAEGHE**, geboren te Ruiselede op 26 maart 1804 en er als meisje van 10 jaar overleden op 20 maart 1814.
- b. **SOPHIA MEIRHAEGHE** , geboren te Ruiselede op 8 mei 1806 en er een jaar later overleden op 28 augustus 1807.
- c. **YVO MEIRHAEGHE**, geboren te Ruiselede op 13 augustus 1808 en te Vinkt overleden op 11 januari 1810 als kind van anderhalf jaar.

Pieter Joseph Meirhaeghe verdiende de kost als werkman, wever en dagloner. We zien hoe het gezin vaak verhuisde, wat erop wijst dat zij geen eigendommen bezaten, geen vast beroep hadden en dat ze het bijgevolg niet breed hadden. Aanvankelijk woonden ze te Ruiselede op de wijk *Axpoele* en later op de wijk *Zandvleuge* waar hun tweede kind overleed. Hun derde kindje overleed te Vinkt en het oudste dochtertje stierf dan weer te Ruiselede op de Axpoelewijk, terwijl vader Pieter Joseph te Aalter verbleef.

Moeder Anna Catharina Alliet overleed te Ruiselede op 5 december 1808. Pieter Joseph Meirhaeghe overleed te Ruiselede op 22 april 1856. Hij werd 83 jaar oud.

Uit zijn twee huwelijken won Jacobus Meirhaeghe zeventien kinderen, waarvan er zeven tijdens hun eerste levensjaar overleden... Slechts twee zonen zouden het geslacht voortzetten. In tegenstelling tot zijn drie broers heeft Jacobus nooit de jaarlijkse betalingen voor het poorterschap betaald en hij was dus geen poorter van Kortrijk. Dit kan een aanwijzing zijn dat het hem ook materieel of financieel minder voorspoedig is vergaan. We zullen zien hoe zijn kinderen en kleinkinderen de maatschappelijke ladder steeds verder afdalen en deel gaan uitmaken van het zogenaamde plattelandsproletariaat. Het is geen toeval dat zijn achterkleinkinderen de eerste emigranten binnen de familie waren, die omstreeks 1850 op zoek gingen naar een beter leven in het Noord-Franse industriegebied van Roubaix-Rijsel-Tourcoing.

Toch had Jacobus een zekere ontwikkeling en behoorde hij tot een minderheid die de eigen naam kon schrijven. Op gevorderde leeftijd had hij, zoals zo vaak gebeurde, het schrijven nog niet verleerd en handtekende hij met "Jacobus Meirhaeghe" :

A rectangular image showing a handwritten signature in cursive script. The signature reads "Jacobus Meirhaeghe" on the first line and "p. m. Van der Looze pastoor" on the second line. Above the signature, there is a faint, partially legible line of text that appears to say "Gefin aan mijn school te luit."

Na een lang leven vol miserie – hij werd 83 jaar oud - kwam Jacobus Meirhaeghe op een even trieste manier aan zijn einde. Op 22 februari 1798 werd zijn lichaam in een *watering* aangetroffen, verdronken... Was hij in het water gesukkeld? Of ging het hier om een wanhoopsdaad?